

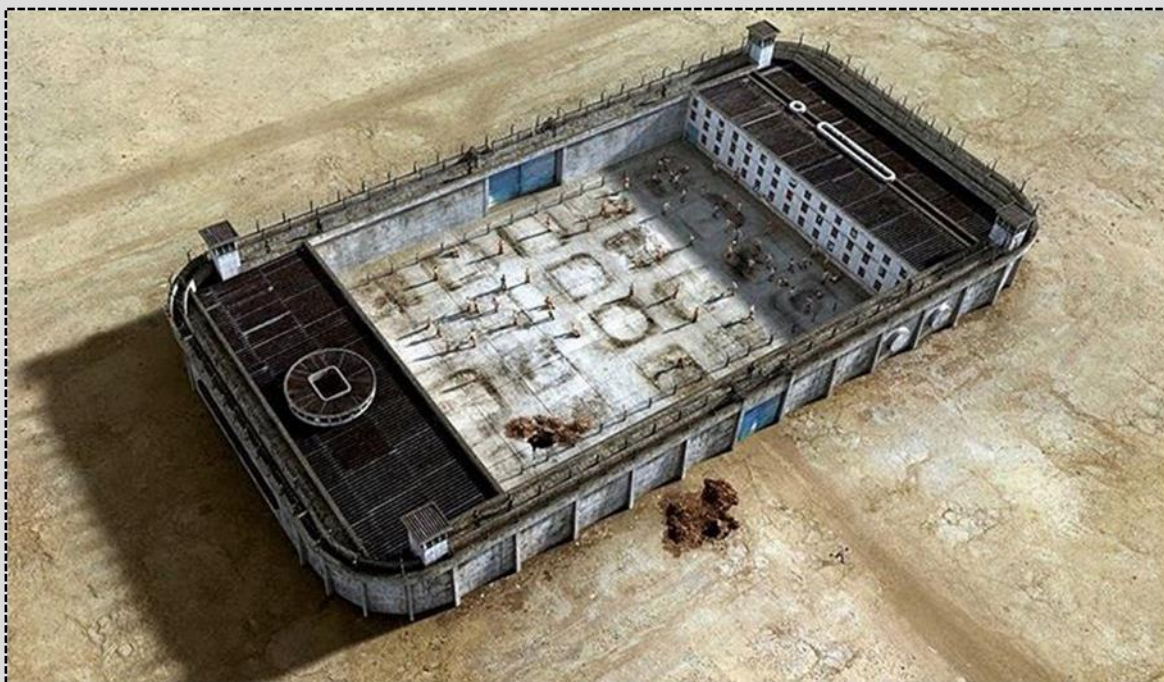
BIJLAGEN

BELEID VS. PRAKTIJK

‘Een praktijkgericht juridisch onderzoek naar de uitvoering van het beleidskader Dagprogramma, Beveiliging en Toezicht op maat in penitentiaire inrichtingen’

de Rechtspraak

Eva M.P. van de Kamp

Rechtbank Rotterdam, team Commissie van Toezicht

Juridische Hogeschool Avans-Fontys

Dordrecht, mei 2017

BIJLAGEN

BELEID VS. PRAKTIJK

‘Een praktijkgericht juridisch onderzoek naar de uitvoering van het beleidskader Dagprogramma, Beveiliging en Toezicht op maat in penitentiaire inrichtingen’

Student	Eva M.P. van de Kamp
Studentnummer	2081919
Opleiding	HBO-Rechten
Onderwijsinstelling	Juridische Hogeschool Avans-Fontys Meerkoldreef 6 5042 PN Tilburg
Eerste docent	mevr. mr. M.M. Knapen
Tweede docent	mevr. mr. W. Verheijen-van Bergen
Afstudeerorganisatie	Rechtbank Rotterdam, team Commissie van Toezicht Steegoversloot 36 3311 PP Dordrecht
Stagementor	mevr. P. van den Berg
Stageperiode	Februari 2017 – juni 2017
Plaats van verschijning	Dordrecht
Datum van verschijning	29 mei 2017

Inhoudsopgave

Bijlage 1	
Schema activiteiten basis- en plusprogramma	4
Bijlage 2	
Het stoplichtmodel	6
Bijlage 3	
Overzicht uitspraken RSJ	12
Bijlage 4	
Processchema besluitvorming promoveren van basis- naar plusprogramma	15
Bijlage 5	
Voorbeeld onderlegger	16
Bijlage 6	
Uitwerking interview P.I. Dordrecht	17
Bijlage 7	
Uitwerking interview P.I. Krimpen aan den IJssel	24
Bijlage 8	
Uitwerking interview P.I. Rotterdam, locatie de Schie	31
Bijlage 9	
Stappenplan invullen degradatiebeslissing	37
Bijlage 10	
Klachtenanalyse	39

Bijlage 1

Schema activiteiten basis- en plusprogramma

Basisprogramma:

Activiteit	Basisprogramma (uur per week)
Bezoek	1
Luchten	7
Persoonlijke verzorging	1
Recreatie	6
Bibliotheek	1
Sport	1,5 (2×0,75)
Geestelijke verzorging	1
Arbeid:	
- Bedrijfseconomisch	20 (16-24)* (70%)**
- Huishoudelijk/besparend	20 (16-24) (10%)
Onderwijs, re-integratie & zingeving:	4 (6-4)*
- Tra	4 (50%)
- Groepsgesprekken GV	1 (25%)
- Onderwijs	1 (50%)
- Kunstzinnige vorming	1 (25%)
Individuele hulpverlening en medische zorg	Niet ingepland wel ruimte voor
Subtotaal	42,5
Sport & communicatiepersoneel (bloktijd)	1,5
Totaal	44

* arbeid en 'onderwijs, re-integratie en zingeving' worden tegenover elkaar uitgeruild.

** met de percentages achter de getallen wordt bedoeld dat dat het minimum is.

Plusprogramma:

Activiteit	Plusprogramma (uur per week)
Bezoek	2
Luchten	7
Persoonlijke verzorging	1,5
Recreatie	9
Sport	2,25 (3×0,75)
Sport & spel	1× per 2 weken in het weekend
Geestelijke verzorging	1
Arbeid:	
- Bedrijfseconomisch	20 (16-24)* (70%)**
- Huishoudelijk/besparend	20 (16-24) (10%)
Onderwijs, re-integratie & zingeving:	4 (7-4)*
- Tra	4 (50%)
- Groepsgesprekken GV	1 (25%)
- Onderwijs	2 (75%)
- Kunstzinnige vorming	2 (25%)
Sport & communicatiepersoneel (bloktijd)	Overlappende diensten
Individuele hulpverlening en medische zorg	Niet ingepland wel ruimte voor
Totaal	48

* arbeid en 'onderwijs, re-integratie en zingeving' worden tegenover elkaar uitgeruild.

** met de percentages achter de getallen wordt bedoeld dat dat het minimum is.

Bijlage 2

Schema stimuleren en ontmoedigen

Goed gedrag (groen gedrag)

A. Veiligheid en beveiliging

1. Meewerken op de afdeling
  - dagprogramma uitvoeren
  - regels naleven
  - aanwijzingen personeel opvolgen
  - geen handel in verdovende middelen
2. Omgaan met spanning en conflicten
  - spanningen en frustraties uiten in gesprek
  - gedragsalternatieven zoeken of daarvoor open staan
  - conflicten bespreekbaar maken en oplossen

B. Zorg en begeleiding

3. Sociaal functioneren
  - open, eerlijk en betrouwbaar naar andere gedetineerden
  - contact maken met gedetineerden
  - meedoen in de groep
  - beleefd zijn
  - correct gedrag vertonen in de bezoekszaal
  - aanspreekbaar en corrigeerbaar op gedrag
4. Omgaan met hygiëne, zorg en begeleiding
  - lichaam schoonhouden
  - cel schoonhouden
  - kleding schoonhouden
  - een regelmatig dag-/nachtritme hebben
  - gebruik maken van de aangeboden zorg/begeleiding
5. Middelengebruik
  - geen middelengebruik (behalve op doktersvoorschrift)
  - motivatie om te stoppen met middelengebruik

C. Re-integratie en resocialisatie

6. Meewerken aan re-integratie
  - meewerken aan screening, diagnostiek en intakes
  - meewerken aan opstellen en uitvoeren van de detentie en re-integratie
  - maken van huiswerk wanneer dit wordt gevraagd
  - bereid zijn om te stoppen met criminaliteit (blijkt uit Kvv)
  - bereid zijn om mee te werken aan herstelgerichte detentie (al dan niet met slachtoffers)
  - bereid zijn tot betaling van openstaande boetes/vorderingen binnen de mogelijkheden

Dit gedrag is wenselijk in de inrichting en wordt gestimuleerd en beloond.

Dit kan beter-gedrag (oranje gedrag)

A. Veiligheid en beveiliging

1. Meewerken op de afdeling
  - met enige regelmaat (te) laat komen
  - regels over maaltijden niet naleven
  - corvee niet uitvoeren
  - rondhangen
  - mild protesteren tegen aanwijzingen van personeel
2. Omgaan met spanning en conflicten
  - eerst strijd of een woordenwisseling aangaan
  - dreigend en intimiderend overkomen
  - milde agressie tegen gedetineerden en/of personeel

B. Zorg en begeleiding

3. Sociaal functioneren
  - gesloten, oneerlijk of onbetrouwbaar
  - contact vermijden
  - met regelmaat schelden of vloeken
  - een kort lontje hebben
  - afreageren van frustraties door storend gedrag te vertonen
  - niet willen deelnemen aan gemeenschappelijke activiteiten
  - niet correct gedrag in de bezoekzaal
  - niet of moeilijk aanspreekbaar op eigen gedrag
4. Omgaan met hygiëne, zorg en begeleiding
  - slechte lichamelijke verzorging (niet of weinig wassen, scheren, tanden poetsen of schone kleding aantrekken)
  - niet of beperkt schoonhouden van de cel
  - afwijzen van aangeboden zorg en begeleiding
5. Middelengebruik
  - incidentele terugval

C. Re-integratie en resocialisatie

6. Meewerken aan re-integratie
  - niet meewerken aan het opstellen en uitvoeren van de detentie en re-integratie
  - geen verantwoordelijkheid nemen voor eigen gedrag
  - niet meewerken aan herstelgerichte detentie (na veroordeling)
  - toont in woorden wel bereidheid om mee te werken, maar niet in daden (bijvoorbeeld onoplettend tijdens trainingen)
  - maakt geen huiswerk wanneer dit wordt gevraagd
  - betaalt openstaande boetes/vorderingen niet binnen de mogelijkheden

Dit gedrag is niet wenselijk in de inrichting, het wordt ontmoedigd maar niet bestraft.

Ongewenst gedrag (rood gedrag)

A. Veiligheid en beveiliging

1. Meewerken op de afdeling
  - structureel huisregels niet naleven
  - plaatsing in meerpersoonscel weigeren
  - te laat terugkeren van verlof
  - (poging tot) vluchten
  - meewerken aan vluchtpoging van andere gedetineerde(n)
  - handel in verdovende middelen
  - bezit mobiele telefoon
  - weigeren visitatie
2. Omgaan met spanning en conflicten
  - vernieling
  - fysieke agressie tegen gedetineerden en/of personeel
  - ernstige bedreiging van gedetineerden en/of personeel
  - wapenbezit

B. Zorg en begeleiding

3. Sociaal functioneren
  - asociaal gedrag (totaal geen rekening houden met de omgeving/mensen)
  - gedrag vertonen dat ten koste gaat van anderen
4. Omgaan met hygiëne, zorg en begeleiding
  - willens en wetens veroorzaken van stank en vervuiling
5. Middelengebruik
  - bezit/gebruik (hard)drugs, inclusief alcohol en niet-voorgeschreven medicijnen
  - weigeren of manipuleren urinecontrole

C. Re-integratie en resocialisatie

6. Meewerken aan re-integratie
  - kiest openlijk voor criminaliteit en bijbehorend gedrag

**Dit gedrag wordt niet getolereerd in de inrichting.
Het wordt ontmoedigd en kan worden bestraft.**

Schema stimuleren en ontmoedigen voor strafrechtelijk gedetineerde vreemdelingen zonder rechtmatige verblijfstitel (VRIS)

Goed gedrag (groen gedag)

A. Veiligheid en beveiliging

1. Meewerken op de afdeling
  - dagprogramma uitvoeren
  - regels naleven
  - aanwijzingen personeel opvolgen
  - aanspreekbaar en corrigeerbaar op gedrag
  - geen handel in verdovende middelen
2. Omgaan met spanning en conflicten
  - spanningen en frustraties uiten in gesprek
  - gedragsalternatieven zoeken of daarvoor open staan
  - conflicten bespreekbaar maken en oplossen

B. Zorg en begeleiding

3. Sociaal functioneren
  - open, eerlijk en betrouwbaar naar andere gedetineerden
  - contact maken met gedetineerden
  - meedoen in de groep
  - beleefd zijn
  - correct gedrag vertonen in de bezoekszaal
  - open staan voor gesprek en reflectie op eigen gedrag
4. Omgaan met hygiëne, zorg en begeleiding
  - lichaam schoonhouden
  - cel schoonhouden
  - kleding schoonhouden
  - een regelmatig dag/nachtritme hebben
  - gebruik maken van de aangeboden zorg/begeleiding
5. Middelengebruik
  - geen middelengebruik (behalve op doktersvoorschrift)
  - motivatie om te stoppen met middelengebruik

Dit gedrag is wenselijk in de inrichting en wordt gestimuleerd en beloond.

Dit kan beter-gedrag (oranje gedrag)

A. Veiligheid en beveiliging

1. Meewerken op de afdeling
  - vaak (te) laat komen
  - bij herhaling regels niet naleven
  - rondhangen
  - protesteren tegen aanwijzingen van personeel
  - niet of moeilijk aanspreekbaar op gedrag
2. Omgaan met spanning en conflicten
  - eerst strijd of een woordenwisseling aangaan
  - anderen negatief beïnvloeden
  - dreigend en intimiderend overkomen

B. Zorg en begeleiding

3. Sociaal functioneren
  - gesloten, oneerlijk of onbetrouwbaar
  - contact vermijden
  - met regelmaat schelden of vloeken
  - een kort lontje hebben
  - niet willen deelnemen aan gemeenschappelijke activiteiten
  - niet correct gedrag in de bezoekszaal
  - afreageren van frustraties door storend gedrag te vertonen
  - is niet bereid om (echt) in gesprek te gaan over eigen gedrag
4. Omgaan met hygiëne, zorg en begeleiding
  - slechte lichamelijke verzorging (niet of weinig wassen, scheren, tandenpoetsen of schone kleding aantrekken)
  - niet of beperkt schoonhouden van de cel
  - afwijzen van aangeboden zorg en begeleiding
5. Middelengebruik
  - incidentele terugval

Dit gedrag is niet wenselijk in de inrichting, het wordt ontmoedigd maar niet bestraft.

Ongewenst gedrag (rood gedrag)

A. Veiligheid en beveiliging

1. Meewerken op de afdeling
  - structureel huisregels niet naleven
  - plaatsing in meerpersoonscel weigeren
  - zonder geldige reden te laat terugkeren van verlof
  - (meewerken aan) vluchtpoging/vluchten
  - handel in verdovende middelen
  - bezit mobiele telefoon
  - wapenbezit
  - weigeren visitatie
2. Omgaan met spanning en conflicten
  - vernieling
  - fysieke agressie tegen gedetineerden en/of personeel
  - bedreiging van gedetineerden en/of personeel

B. Zorg en begeleiding

3. Sociaal functioneren
  - asociaal gedrag (totaal geen rekening houden met de omgeving/mensen)
  - gedrag vertonen dat ten koste gaat van anderen
4. Omgaan met hygiëne, zorg en begeleiding
  - willens en wetens veroorzaken van stank en vervuiling
5. Middelengebruik
  - bezit/gebruik harddrugs, inclusief alcohol en niet-voorgeschreven medicijnen
  - weigeren of manipuleren urinecontrole

**Dit gedrag wordt niet getolereerd in de inrichting.
Het wordt ontmoedig en kan worden bestraft.**

Bijlage 3

Overzicht uitspraken RSJ

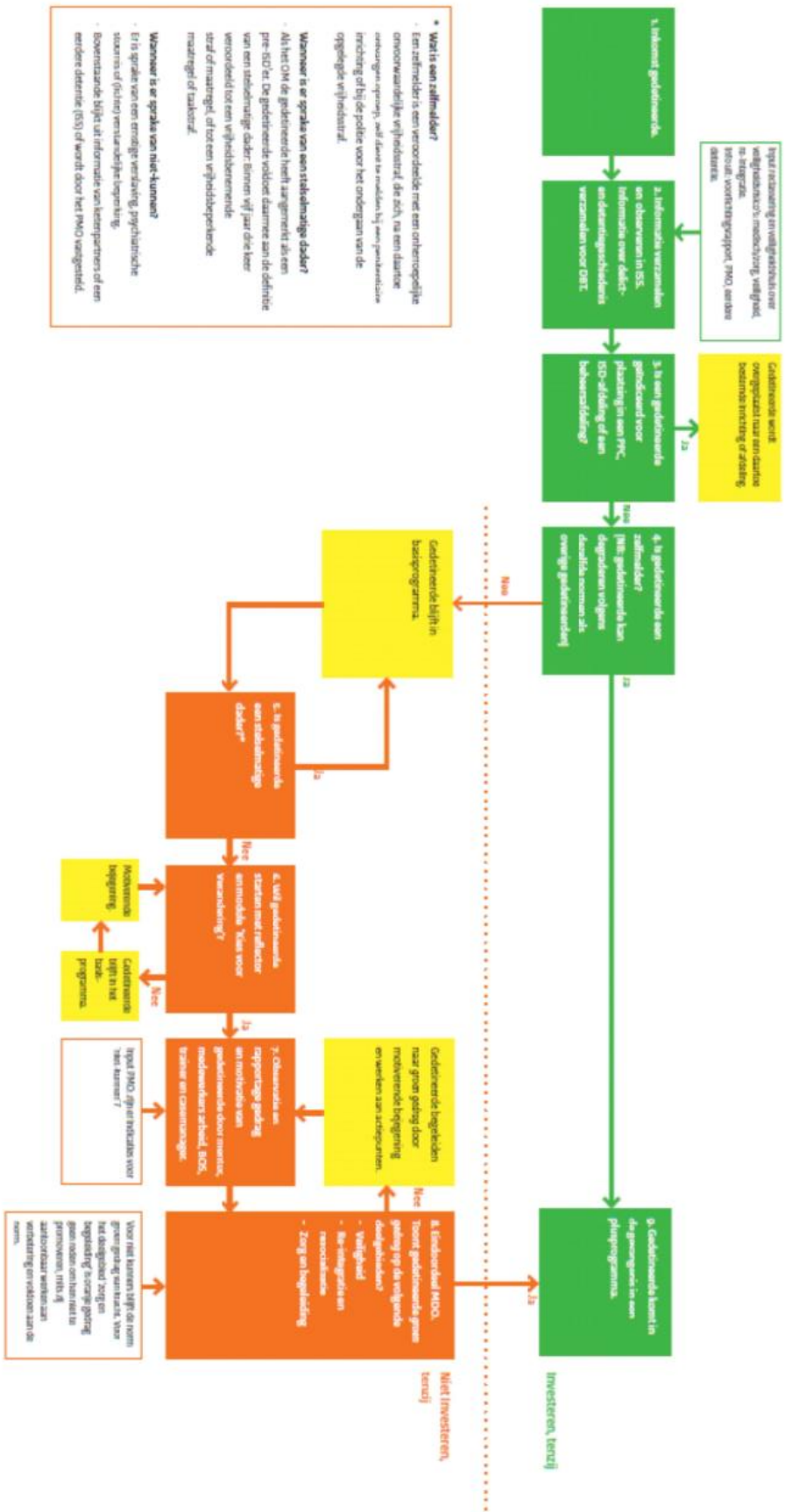
Aanvullende eisen RSJ:	Volgen uit de volgende uitspraken:
Verantwoordelijk voor eigen re-integratie	RSJ 4 november 2016, nr. 16/3686/SGA RSJ 3 november 2016, nr. 16/3683/SGA RSJ 1 september 2016, nr. 19/2983/SGA RSJ 23 februari 2016, nr. 16/0545/SGA RSJ 31 maart 2015, nr. 14/4650/GA RSJ 16 maart 2015, nr. 14/3222/GA RSJ 18 november 2014, nr. 14/2074/GA RSJ 18 november 2014, nr. 14/2344/GA RSJ 14 november 2014, nr. 14/4177/SGA RSJ 10 november 2014, nr. 14/1918/GA
Geen incident, maar structureel gedrag	RSJ 20 december 2016, nr. 16/1505/GA RSJ 16 december 2016, nr. 16/942/GA RSJ 4 november 2016, nr. 16/3688/SGA RSJ 3 november 2016, nr. 16/3683/SGA RSJ 1 september 2016, nr. 19/2983/SGA RSJ 29 augustus 2016, nr. 16/0193/GA RSJ 4 juli 2016, nr. 15/4317/GA RSJ 10 juni 2016, nr. 16/0742/GA RSJ 4 april 2016, nr. 15/4200/GA RSJ 1 maart 2016, nr. 16/634/SGA RSJ 15 februari 2016, nr. 16/0449/SGA RSJ 24 december 2015, nr. 14/4730/SGA RSJ 14 november 2015, nr. 14/4177/SGA RSJ 16 maart 2015, nr. 14/3222/GA RSJ 23 januari 2015, nr. 14/3411/GA RSJ 30 december 2014, nr. 14/2679/GA RSJ 22 december 2014, nr. 14/2678/GA RSJ 19 november 2014, nr. 14/2689/GA RSJ 18 november 2014, nr. 14/2074/GA RSJ 18 november 2014, nr. 14/2344/GA RSJ 11 november 2014, nr. 14/2601/GA RSJ 10 november 2014, nr. 14/1918/GA
Belangenafweging, inclusief goed gedrag (motiveringsbeginsel)	RSJ 18 januari 2017, nr. 17/0124/SGA RSJ 16 december 2016, nr. 16/942/GA RSJ 4 november 2016, nr. 16/3686/SGA RSJ 19 oktober 2016, nr. 16/888/GA RSJ 29 augustus 2016, nr. 16/0193/GA RSJ 24 augustus 2016, nr. 16/2080/GA RSJ 9 augustus 2016, nr. 16/0908/GA RSJ 5 augustus 2016, nr. 15/4436/GA RSJ 1 augustus 2016, nr. 16/0480/GA RSJ 29 juli 2016, nr. 16/0941/GA RSJ 13 juli 2016, nr. 16/0799/GA RSJ 4 juli 2016, nr. 15/4317 GA RSJ 2 juni 2016, nr. 16/1826/SGA RSJ 26 mei 2016, nr. 15/3290/GA RSJ 12 mei 2016, nr. 15/4367/GA RSJ 9 mei 2016, nr. 16/0059/GA RSJ 2 mei 2016, nr. 16/0247/GA RSJ 19 april 2016, nr. 16/1292/SGA

	RSJ 7 april 2016, nr. 16/1108/SGA RSJ 4 april 2016, nr. 15/4200/GA RSJ 15 maart 2016, nr. 16/0839/SGA RSJ 9 maart 2016, nr. 15/3450/GA RSJ 1 maart 2016, nr. 16/634/SGA RSJ 24 februari 2016, nr. 15/518/SGA RSJ 23 februari 2016, nr. 16/0545/SGA RSJ 21 januari 2016, nr. 16/0112/SGA RSJ 21 januari 2016, nr. 16/113/SGA RSJ 17 juli 2015, nr. 16/1648/SGA RSJ 24 april 2015, 14/4783/GA RSJ 31 maart 2015, nr. 14/4650/GA RSJ 27 maart 2015, nr. 15/0937/SGA RSJ 17 maart 2015, 14/3589/GA RSJ 16 maart 2015, nr. 14/3222/GA RSJ 19 februari 2015, nr. 14/3776/SGA RSJ 17 februari 2015, nr.14/3864 GA RSJ 27 januari 2015, nr. 14/2835/GA RSJ 23 januari 2015, nr. 14/3411/GA RSJ 10 december 2014, nr. 14/4532/SGA RSJ 3 december 2014, nr. 14/4398/SGA RSJ 21 november 2014, nr. 14/4232/SGA RSJ 18 november 2014, nr. 14/2344/GA RSJ 10 november 2014, nr. 14/1918/GA
Belang rapportage (kenbaar en inzichtelijk)	RSJ 28 december 2016, nr. 16/2710/GA RSJ 28 december 2016, nr. 16/2745/GA RSJ 24 augustus 2016, nr. 16/2080/GA RSJ 5 augustus 2016, nr. 15/4436/GA RSJ 1 augustus 2016, nr. 16/0480/GA RSJ 29 juli 2016, nr. 16/0941/GA RSJ 13 juli 2016, nr. 16/0799/GA RSJ 15 februari 2016, nr. 16/0449/SGA RSJ 21 januari 2016, nr. 16/0112/SGA RSJ 21 januari 2016, nr. 16/113/SGA RSJ 22 december 2015, nr. 14/3195/GA RSJ 13 oktober 2015, nr. 15/3323/SGA RSJ 11 maart 2015, nr. 14/4856/GA RSJ 23 januari 2015, nr. 14/3411/GA RSJ 18 november 2014, nr. 14/2344/GA

Oranje of rood	RSJ 20 december 2016, nr. 16/1505/GA RSJ 16 december 2016, nr. 16/942/GA RSJ 29 augustus 2016, nr. 16/0193/GA RSJ 9 augustus 2016, nr. 16/0908/GA RSJ 4 juli 2016, nr. 15/4317 GA RSJ 10 juni 2016, nr. 16/0742/GA RSJ 2 juni 2016, nr. 16/1826/SGA RSJ 26 mei 2016, nr. 15/3290/GA RSJ 12 mei 2016, nr. 15/4367/GA RSJ 19 april 2016, nr. 16/1292/SGA RSJ 7 april 2016, nr. 16/1108/SGA RSJ 24 februari 2016, nr. 15/518/SGA RSJ 23 februari 2016, nr. 16/0545/SGA RSJ 21 januari 2016, nr. 16/0112/SGA RSJ 21 januari 2016, nr. 16/113/SGA RSJ 22 december 2015, nr. 14/3195/GA RSJ 13 oktober 2015, nr. 15/3323/SGA RSJ 7 maart 2015, nr. 14/3993/GA RSJ 23 januari 2015, nr. 14/3411/GA RSJ 22 december 2014, nr. 14/2678/GA RSJ 11 november 2014, nr. 14/2598/GA RSJ 17 september 2014, nr. 14/3302/SGA RSJ 6 mei 2014, 14/1337/SGA RSJ 2 mei 2014, nr. 14/1449/SGA
Overplaatsing gedetineerden	RSJ 14 maart 2017, 16/2938/GA RSJ 28 november 2016, 16/2548/GA RSJ 9 augustus 2016, 16/0908/GA

Processchema besluitvorming promoveren van basis- naar plusprogramma

Inkomsten, Screening en Selectie (155, 10 werkdagen)

Bijlage 5

Voorbeeld onderlegger

Onderlegger

bij het invullen van de mentorrapportage

A Veiligheid en Beveiliging

1 Hoe is het gedrag van de gedetineerde op de afdeling?

- Op welke wijze voert de gedetineerde taken uit (bijv. corvee)?
- Hoe gaat de gedetineerde om met interne vrijheden en het te volgen dagprogramma?
- In hoeverre houdt de gedetineerde zich aan de regels op de afdeling?
- Hoe reageert de gedetineerde op aanwijzingen/instructies van personeel?
- Is er sprake van handel in verdovende middelen?

2 Hoe gaat de gedetineerde om met spanning en conflicten/agressie?

- Welke situaties roepen voor de gedetineerde spanning op?
- Waaruit blijkt dat de gedetineerde spanning en frustratie ervaart?
- In hoeverre lukt het de gedetineerde om spanning en frustratie bespreekbaar te maken?
- In hoeverre is de gedetineerde in staat conflicten op te lossen?
- Heeft de gedetineerde tijdens de afgelopen twee weken conflictsituaties gehad?

B Zorg en Begeleiding

3 Hoe functioneert de gedetineerde in relatie tot anderen?

- Hoe gedraagt de gedetineerde zich tegenover andere gedetineerden (gedragscode)?
- Hoe gedraagt de gedetineerde zich in de bezoekszaal?
- Hoe maakt de gedetineerde contact in de groep/op de afdeling?
- In hoeverre staat de gedetineerde open voor gesprekken en reflectie op eigen gedrag? Door personeel of medegedetineerden?

4 Hoe reageert de gedetineerde op de aangeboden begeleiding/zorg?

- In hoeverre heeft de gedetineerde speciale aandacht/zorg nodig?
- Hoe reageert de gedetineerde op zorg/begeleiding?
- Neemt de gedetineerde regelmatig medicatie in en ziet u enig verschil na inname?
- In hoeverre is de gedetineerde in staat te voldoen aan de aan hem gestelde eisen?
- Welke zorg en begeleiding werkt bij de gedetineerde het beste?
- Hoe verzorgt de gedetineerde zichzelf en zijn cel?
- Hoe is het dag/nachtritme van de gedetineerde?

5 Middelengebruik

- Is er sprake van middelengebruik en motivatie om hiermee te stoppen?
- Waaruit blijkt de motivatie om te stoppen?
- Welke begeleiding of zorg heeft de gedetineerde hierbij nodig?

C Re-integratie en Resocialisatie

6 Hoe gemotiveerd is de gedetineerde voor een delictvrije toekomst?

- Neemt gedetineerde deel aan geplande activiteiten uit zijn D&R plan?
- Hoe actief neemt de gedetineerde deel aan de mentorgesprekken en wat is zijn eigen inbreng?
- Wat onderneemt de gedetineerde om de actiepunten in zijn D&R-plan uit te voeren?
- Is de gedetineerde bereid om mee te werken aan herstelgerichte detentie (al dan niet met slachtoffer(s))?
- Wat zijn de toekomstplannen van de gedetineerde na detentie?
- Hoe kijkt de gedetineerde aan tegen een toekomst zonder criminaliteit?
- In hoeverre denkt de gedetineerde dat het hem zal lukken te stoppen met criminaliteit?
- Heeft de gedetineerde een sociaal steunend netwerk (partner, gezin, familie en vrienden)?
- Wordt de gedetineerde door zijn netwerk positief ondersteund bij zijn terugkeer uit detentie?

Bijlage 6

Uitwerking Interview P.I. Dordrecht

Geïnterviewde persoon: de heer L. van Dalsen (hierna: LvD), Hoofd D&R

De afkorting IN staat voor interviewer.

Het interview vond plaats op 8 maart 2017.

1. IN: Wie beoordeelt/beoordelen of iemand wordt gedegradeerd of gepromoveerd?

LvD: De directeur mandateert de voorzitter van het MDO, maar uiteindelijk is het de beslissing van de directeur.

IN: Waar wordt die beoordeling op gebaseerd?

LvD: Je ziet dat dat landelijk nog verschilt. Je ziet landelijk dat ze dat bij de vrijheden commissie (hierna: VC) doen, dus dat de voorzitter van het MDO een voorstel doet tot degradatie of promotie en dat het dan door de VC wordt bekeken. In veel P.I.'s, en wij doen dat al wat langer, is dat gemandateerd aan de voorzitter van het MDO. Dus de voorzitter van het MDO bepaalt of iemand degradeert of promoveert. Elk besluit is een beslissing van de directeur, maar in geval van promotie of degradatie beoordeelt de voorzitter van het MDO dus. En dat is gekoppeld aan een aantal eisen en op basis daarvan neemt de voorzitter van het MDO samen met de directeur het besluit.

2. IN: Wat is de grondslag voor degradatie?

LvD: De grondslag voor degradatie is in principe het vertonen van rood gedrag. Je moet allereerst promoveren om te kunnen degraderen. Dus je moet al ergens geweest zijn om uiteindelijk terug te keren. Ik denk dat je de vraag eigenlijk andersom moet stellen, want iemand moet eerst promoveren en daarbij aan een aantal eisen voldoen en als hij dat eisenpakket voldaan heeft dan moet je dus een aantal keer iets doen en vaak is dat in een overtreding met rood gedrag. Maar je moet je afvragen wat is rood gedrag. Als je rood gedrag vertoont, is dat reden tot degradatie. Maar het hangt er natuurlijk van af wat rood gedrag is.

IN: Kan een beslissing tot degradatie gebaseerd zijn op een incidentele gedraging?

LvD: Nee. Van blowen bijvoorbeeld was ooit de bedoeling dat dat meteen tot degradatie zou leiden. Maar de RSJ heeft daar een uitspraak over gedaan en die stellen eigenlijk, zwart wit geformuleerd, dat je ook moeite moet doen om ergens te komen, oftewel je moet aan een eisenpakket voldoen om ergens te komen, en dan kun je niet met één dingetje weer terug worden gezet. Er moet sprake zijn van structureel rood gedrag. En dat zou in dit geval twee keer blowen zijn, want dat noemen we structureel. Het hebben van een telefoon is natuurlijk al een discussie waard, want je hebt niet structureel een telefoon. Over het algemeen moet je stellen dat één overtreding niet een reden is voor terugplaatsing, maar je moet het ook andersom zien; als een gedetineerde dus blowt, is het ook geen reden tot promotie. Je kunt niet zeggen ik blow een keertje en dan mag ik toch naar het plusprogramma. Dat mag dus echt niet. Je mag dus niet blowen, want als je blowt mag je niet naar het plusprogramma.

IN: Dus een gedetineerde kan nooit na 1 incident worden gedegradeerd?

LvD: Dat hangt af van wat het incident is. Als het incident is dat een gedetineerde heeft geprobeerd te vluchten en hij hangt over de muur heen, maar komt weer terug, dan valt dat onder een zwaar incident. Dat is gewoon een harde overtreding. En op het moment dat een gedetineerde iemand een vork in de rug steekt, dan kun je dat niet zomaar een incidentje noemen. Het ligt eraan hoe zwaar het incident is. En wat is rood

gedrag? Op veiligheid en beveiliging scoort een gedetineerde dan knalrood bij wijze van spreken, maar op re-integratie scoort hij nog steeds groen. Maar de overtreding is dermate heftig dat als iemand 14 dagen strafcel opgelegd krijgt, je hem niet in het plusprogramma kunt laten zitten. Dat is in dit verhaal best lastig, maar dan hebben we het wel over hele harde overtredingen. Maar bij blowen of het niet voldoen aan de arbeid of het te laat komen voor een activiteit geldt niet bij één keer dat de gedetineerde terug moet naar het basisprogramma.

IN: Zijn gedetineerden verplicht mee te doen aan trainingen om in het plusprogramma te komen?

LvD: Feitelijk gezien wel, maar ik zeg nadrukkelijk feitelijk gezien. Want je hebt soms te maken met bijvoorbeeld een Poolse gedetineerde die geen enkel woord Nederlands spreekt. Dan kun je niet verwachten dat hij de reflector op de juiste manier invult en dat hij de KvV even doet. Wat je wel kan doen, en dat is een keuze, wij hebben zelf te maken met een capaciteitstest om te bepalen of iemand het niveau van de taal wel heeft, en op het moment dat daaruit blijkt dat hij dat niveau niet heeft, kiezen we er eerst voor om hem naar het onderwijs te sturen om te kijken of we daarmee iets kunnen. En als een gedetineerde daarin mee gaat, zegt dat iets over zijn wil om mee te doen. Over het algemeen zie je dat aan gedetineerden die daadwerkelijk weigeren, die zeggen ik wil het niet, consequenties worden gegeven en dat betekent dat als zij naar de gevangenis gaan vanuit een HvB, dat je daarmee niet promoveert. Alleen het tijdspad geeft vaak wel aan als iemand negen weken in het HvB zit, als je daar even vanuit gaat, dat iemand de eerste twee weken weigert, maar je hebt ook mentorgesprekken waarop je dan uiteindelijk kan zeggen oké ik ga toch die reflector en de KvV doen. Het blijft altijd wel een gegeven waarom wil iemand het niet. En daar moet je wel onderzoek naar doen. Je kunt niet stellen als je het niet doet dan krijg je het ook niet. Je moet de achterliggende gedachte achterhalen. Je moet achterhalen waarom iemand het niet wil. Dat is ook een van de redenen waarom wij hebben gezegd 'we leggen de verantwoordelijkheid van de reflector en de KvV bij de Tra trainer'. Dus de bespreking van de reflector is bij de KvV-trainer en niet bij een piw'er. Want hij of zij kunnen wel inschatten wat het voor gedetineerden betekent en waarom diegene niet wil meewerken. We leggen niet alleen de consequenties daarvan uit, maar we leggen ook uit wat het programma inhoudt. Dat dat op zich geen probleem is voor de rechtsgang. Je hoort weleens gedetineerden zeggen 'als ik dit soort dingen ga doen dan geef ik toe dat ik schuldig ben'. Dat is niet helemaal de juiste interpretatie. Dus we moeten ook proberen om dat zo snel mogelijk weer weg te nemen. Over het algemeen denk ik dat 95% in deze PI gewoon de reflector doet, als je het maar goed uitlegt waarom het nodig is.

3. Wordt een beslissing tot degradatie/promotie altijd schriftelijk medegedeeld aan de gedetineerde? Geldt dit ook voor een beslissing tot niet-promotie?

LvD: Ja. Een gedetineerde begint altijd in het basisprogramma. Dus op het moment dat je niets doet, hoef je ook niets te doen. Komt iemand binnen in een gevangenis dan hoef je hem dus geen promotiebesluit te geven, want hij blijft in basis. Basisprogramma is een recht. Ga je dus naar een gevangenis en je wordt niet gepromoveerd dan krijg je ook geen beschikking, want je blijft dus in basis. Bij niet-promotie wordt geen schriftelijk besluit aangeleverd. Maar wat wel is, is dat er een D&R-plan is waarin informatie wordt opgenomen en dat is in principe het D&R van de gedetineerde dus hij wordt er wel altijd van op de hoogte gesteld of kan zichzelf ervan op de hoogte stellen. Want je schrijft wel elke zes weken waarom je besluit om iemand in basis te laten of te promoveren of te degraderen. Dus het staat allemaal geregistreerd in het D&R-plan van de gedetineerde en het is zijn plan dus als hij er zelf niet om vraagt dan mag je ervan uit gaan dat je na het MDO door de piw'er wordt gesproken om het D&R-plan

door te nemen, of dat dan je eigen piw'er of de mentor is dat is de vraag, dat hangt er ook een beetje af van wat wil die gedetineerde er nou zelf mee. Sommigen zijn heel erg nieuwsgierig en weten dat ze besproken worden en anderen denken van ja ik blijf toch blowen dus ik krijg ook geen enkele kans. Ik weet dat ik niet gepromoveerd wordt dus dan hoef je als piw'er dat ook niet te gaan vertellen. Dat weten ze vaak zelf ook. Als je een goede gesprekscyclus hebt hoef je niet zes weken te wachten tot je weet wat er gaat komen. Het zou natuurlijk belachelijk zijn om te zeggen van nou na zes weken weet ik wel waar ik aan toe ben. Dan doen we iets niet goed en dat geldt overigens ook voor de gedetineerde zelf. Want als we het goed doen dan weet de casemanager, de sport, het onderwijs, alle activiteiten waar je naar toe gaat zelf wel in te schatten van hoe doe ik het hier. En bent u tevreden over mij. Dus in die zin zal het gedetineerden niet zozeer verrassen. Maar op het moment dat je het even te letter leest is het aan een piw'er om het aan het MDO mede te delen. Maar het is ook aan de gedetineerde om zijn eigen D&R-plan op te vragen bij de administratie.

IN: Geldt dit ook als een gedetineerde wordt gepromoveerd en al eerder een promotiebesluit aanwezig is geweest bij de betreffende gedetineerde?

LvD: Ja, de herhaling wat je zegt; iemand wordt gepromoveerd, wordt gegradeerd en vervolgens weer gepromoveerd, heb je allemaal beschikkingen in je handen. Want bij overzetting van een programma, dus lager of hoger (plus/basis), krijg je altijd beschikkingen. En in de praktijk als je in plus blijft niet, en als je in basis blijft ook niet. Want daar heb je dus je D&R-plan voor.

IN: Kunnen gedetineerden het besluit altijd inzien als zij dat willen?

LvD: Ze krijgen het besluit zelfs. Een besluit tot promoveren of degraderen krijg je in je handen geduwd. Maar blijf je in basis of in plus dan wordt dat in het D&R-plan opgenomen.

IN: Wie stelt een schriftelijke beslissing op?

LvD: De backoffice stelt het op gelijk in het MDO in samenwerking met het afdelingshoofd. Dus uiteindelijk doet het MDO dat zelf, maar het daadwerkelijk erin zetten is vaak in de meeste P.I.'s de backoffice. En die zit dus te notuleren voor het D&R-plan en die notuleert dus ook dat. Wat je wel ziet is dat ze soms, omdat het te lang duurt, wachten tot na het MDO en dan loopt het afdelingshoofd, althans dat zie je in Dordrecht veel, dan is de tijdsvraag groter dan bij promotie en degradatie is de tijdstermijn vaak langer, zeker als je degradeert maar ook bij promoveren moet je wel duidelijk aangeven waarom je dat doet. Dus in die zin zie je wel dat dat na het overleg met de backoffice en het afdelingshoofd samen gebeurt. En dan drukken ze op de gereed knop want op het moment dat je op de gereed knop drukt in je D&R-plan dan is het plan ook weer weg. Dan moet je een nieuw plan gaan beginnen. Dan kun je daar niet een promotiebesluit weer neerzetten.

4. Wordt bij de beslissing tot degradatie/promotie een belangenafweging gemaakt?

LvD: Ja altijd.

IN: Hoe wordt die belangenafweging gemotiveerd?

LvD: Volgens een vastgesteld format. Dat format vul je in principe gewoon in. En dat format is ooit getoetst aan de RSJ kant. Daar hebben we juridische zaken van. DJI heeft daar ooit naar gekeken. Het is gewoon een vastgesteld format waarin je aanvult van luister dit is wat hij goed heeft gedaan de afgelopen periode en dit is waar hij aan moet werken. En alles overwegend komen we tot de conclusie dat we de gedetineerde promoveren of degraderen.

Het is natuurlijk altijd zo dat een promotie of een degradatie vasthangt aan drie zaken. 'Veiligheid en beveiliging', 'zorg en opleiding' en 're-integratie en resocialisatie'. En alle

drie moeten op groen staan om te kunnen promoveren of te blijven in het plusprogramma. Op het moment dat re-integratie en resocialisatie op rood staan, kun je al niet eens promoveren. De vraag is waarom iemand bij het HvB bij wijze van spreken wel werkte aan zijn re-integratie en op het moment dat hij plus heeft, dat hij dan ineens daarmee stopt. Dat is uniek. Dus in de gegeven situatie die je nu schetst is dat vreemd. Maar het is wel ter bespreking waarom iemand daar dan ineens niet meer aan werkt. Wat je wel ziet is dat mensen in het HvB zeggen ik wil nergens aan mee werken, ik heb ook geen behoefte aan re-integratie en resocialisatie, ik wil niet de KvV, ik wil niet werken aan mijn huisvesting, ik wil niet werken aan mijn schulden, dat betekent dat iedereen dat op rood zet en dat is geen enkele reden tot promotie. Je moet aan alle drie onderdelen hard blijven werken. En daarmee stellen we ook geen hele hoge eisen maar op basis van het onderstuk waarop we zeggen van kijk even naar wat detentie en re-integratie nou inhoudt, dus die derde kop, dan zal je je ook afvragen van waarom werkt hij daar niet aan. Het is vrij simpel natuurlijk, meewerken aan screening, diagnostiek, meewerken aan opstellen en uitvoeren van detentie en re-integratie, maken van huiswerk wanneer dat wordt gevraagd, zijn voorbeelden. Bereid zijn om te stoppen, bereid zijn om mee te werken. Als iemand niks wil dan komt diegene ook niet in het plusprogramma dus de uniekheid in deze vraag is waarom iemand van plus naar basis moet op basis waarvan. Waarom stopt iemand ineens met al zijn activiteiten.

Ik pleit er zelf voor om zes weken vooruit te kijken en zes weken terug. Dan kijken we dus drie maanden. Je kijkt zes weken terug naar wat heeft iemand de afgelopen zes weken gedaan. Je kijkt zes weken vooruit en welke doelen stellen we de aankomende zes weken. En een van de doelen zou kunnen zijn iemand laat bij wijze van spreken zijn re-integratie een beetje deels vallen want hij werkt niet meer aan huisvesting en hij werkt niet meer aan zijn schulden. Dan kun je gedetineerden op basis daarvan eerst op oranje zetten, want je twijfelt, daarmee blijf je in plus, dan meld je hem ook, van luister de aankomende zes weken moet je blijven werken aan je schulden, aan je huisvesting, aan je trainingen, aan je onderwijs, want dat hebben we ooit zo afgesproken en daar was hij het zelf mee eens, en op het moment dat je na zes weken weer checkt en hij doet het nog steeds niet dan is het rood gedrag. En dan zou je kunnen zeggen op basis daarvan degraderen we je. Dan hebben we wel een lading en basis waar iemand zelf verantwoordelijk voor blijft. Van ja weet je het kan jou niet verrassen dat jij niet weet dat jij nu gedegradeerd gaat worden. Dus je moet het altijd in fasen blijven zien. Zet iemand op oranje en houd hem in plus. Dus gedetineerde wordt eerst in oranje gezet als een soort waarschuwing en niet meteen gedegradeerd.

5. Wordt in de beslissing tot degradatie verantwoord of het verweten gedrag van de gedetineerde kan worden gekwalificeerd als oranje (dit kan beter) gedrag of rood (ongewenst) gedrag?

LvD: Bij een besluit is het altijd zo dat de kleur op rood dient te staan. Dus op het moment dat er een oranje kleur staat dan is dat nog steeds geen reden tot degradatie vanuit promotie gezien. Je moet het maar even zien vanuit de andere kant. Wil jij promoveren dan dient alles op groen te staan, wil je degraderen dan moet een van de onderdelen op rood staan. We moeten alleen wel kunnen verantwoorden waarom dat er niks rood is. En dus zal je vanuit het plusprogramma zien dat het eerst oranje wordt, en je zult vanuit het basisprogramma zien dat het ook eigenlijk eerst oranje moet zijn om ergens te komen tot plus. Dus op zich is het wat mij betreft niet zo een discussie van tevoren als je het maar goed betiteld.

6. Als een gedetineerde overgeplaatst is vanuit een HvB, in welk programma wordt hij dan geplaatst? Waar wordt die keuze op gebaseerd?

LvD: Wij zijn vrij braaf. Wij hebben het 3 3 6 model. Dus 3 weken eerste bespreking, na drie weken je zesweeks bespreking en na zes weken komt dan je tweede bespreking. Het nieuwe model kan zijn 3 9 en dan weer zes erbij optellen. Wij hebben dat nog niet gedaan, wij hebben gezegd je gaat na drie weken je inkomstenprocedure bespreken, dus je ISS afronden, dan na 3 weken ga je in principe je promotie in het HvB al benoemen. En kan dat niet om welke reden dan ook dan laat je hem in basis omdat nog niet voldoet aan gestelde eisen. Maar stel dat iemand al begonnen is met zijn KvV, wij hebben namelijk sterk het vermoeden en dat gaat vaak mis in andere P.I.'s, is als je drie drie zoals wij dat doen en na zes is twaalf weken, dat is gevaarlijk, want dan zijn ze vaak al weg. En dan hebben ze geen promotie beschikking in handen. Dus wij geven hem liever na zes met de wetenschap van oke hij gaat het wel redden. Redt hij het niet dan bespreken we hem tussendoor en dan zet je hem alsnog weer terug en heb je weer een beschikking tot degradatie. Maar wij geven in principe na zes weken al een promotiebeschikking af als voldaan is aan de gestelde eisen. Heeft hij geen reflector gedaan, geen KvV, geen testen en dat soort dingen, is dat geen enkele reden tot promotie en houden we hem in basis.

IN: Komt het wel eens voor dat een gedetineerde wordt overgeplaatst naar PI Dordrecht vanuit een HvB en dat er geen advies is overhandigd over in welk programma de gedetineerde dient te worden geplaatst?

LvD: De afspraak is dat in het selectieadvies van de casemanager moet staan waar iemand naar toe moet. Dus wij stellen voor om hem in het plusprogramma te zetten. Dan heeft hij weliswaar geen beschikking, want die kan hij vaak zelf niet overhandigen, maar vanuit het selectieadvies krijgen wij meestal een dag of twee eerder te horen of wij de gedetineerde in het basis- of het plusprogramma moeten plaatsen. En dat is een afspraak die de selectiefunctionaris ook checkt of dat er ook in staat. Probleem is niet zozeer HvB - gevangenis, dat valt wel mee, het probleem zit vaak in de arrestantenregimes. Alphen aan den Rijn kent een arrestantenregime waar volgens mij 50 à 60 gedetineerden per dag binnen komen. Daar doen ze wel de reflector, maar heel weinig de KvV. En daar zitten ze heel scherp op het promotieadvies want als ze zien dat iemand langer dan 8 weken moet, dan mag hij al naar een gevangenis. En dat zien ze soms na twee weken. Ze gaan dus al heel snel die mensen doorplaatsen. Wij krijgen dan na twee of drie weken al iemand hier geplaatst en dan kun je niet een promotiebeschikking geven. Maar we willen ook niet zo flauw zijn om te zeggen we beginnen opnieuw aan de reeks van 6 weken. Dat is niet eerlijk, wat we dus wel doen is dat we voorlopig een besluit geven, een voorlopige kleur, en op basis daarvan zetten wij hem wel op plus of op basis. En we checken dan wel na 3 weken, want dat is je inkomstenprocedure, check je dan wel van klopt dit nou eigenlijk wel wat Alphen heeft geschreven om die man op groen te zetten, want hij heeft ooit dan wel een reflector gedaan, maar voor de rest doet hij helemaal niks.

7. Ervaren jullie zelf problemen met het systeem van promoveren en degraderen?

LvD: Lastig is dat de RSJ uitspraken doet, en dat je daar weer een beetje van afhankelijk wordt. Je bent gewoon afhankelijk van de uitspraken van de RSJ en die zijn best weleens lastig. In die zin dat je eigenlijk elke uitspraak wel apart moet lezen, je kunt niet stellen dat een uitspraak van de RSJ dan voor het hele land geldt. Alleen we zijn er wel achter dan één overtreding niet tot degradatie mag leiden. Dat kunnen we niet meer en dat doen we ook niet meer. Maar het blijft natuurlijk lastig bij bepaalde overtredingen waar je altijd aan twijfelt. Waarbij je denkt ja jongens het is niet echt netjes om iemand vijf dagen in een strafcel te zetten en dan op plus terug te brengen. Dat is voor het beeld van de medegedetineerden ook verwarrend. 'Hij heeft in een strafcel gezeten en dan zit hij nog op plus'. Dat is wel gek. Daar wankelt het systeem ook weleens. Dan denk je van ja, terugzetten naar het basisprogramma kan ook niet

want het is beklagwaardig en dan wint hij dat beklag. Soms moet je het beklag ook gewoon aan gaan om te zien wat de beklagcommissie daarvan vindt en wat de RSJ ervan vindt. Laten we maar eens kijken wat ervan komt, omdat je soms ook opzoek bent naar een antwoord op deze moeilijke vraag. En dat gebeurt eens in de 200 keer maar soms is het wel, en dan ga je ook wel onderling met elkaar praten van wat vinden we nou met elkaar. Ik heb hier een casus en ik heb dan de eer dat ik dat vooral mag zijn omdat ik het systeem vrij goed ken maar ik vind dat ook best lastig.

De grondslag voor degradatie is het niet mee werken aan re-integratie. En als er een disciplinaire straf opgelegd wordt, is dat niet structureel gedrag, en betekent dus niet dat een gedetineerde niet meewerkt aan zijn re-integratie. Maar naast die grondslag is een grondslag ook dat iemand op basis van veiligheid en beveiliging, waar een disciplinaire straf onder valt, stel dat je iemand een paar klappen hebt gegeven, stel daar ga je de strafcel voor in, dan valt het onder veiligheid en beveiliging, en is de gedragscode rood. Het hangt af van wat je doet. Geef je iemand een duw of geef je iemand een pak slaag. En je moet het wel blijven zien vanuit het feitelijk gegeven. Je moet oppassen dat je niet de directeur zijn oordeel volgt, en zegt ja hij zit in de strafcel dus kunnen wij hem degraderen. Zo werkt dat vaak niet en dat laten we ook los van elkaar. Het is wel zo dat de directeur het erover heeft met een gedetineerde in zo een situatie van let op, u wankelt, u zit nu op de wip, maar hij zou nooit kunnen zeggen u wordt gedegradeerd of u wordt gepromoveerd want dat kan hij niet, want dat is gelaten aan het MDO. En ook dat is weleens lastig want je hebt soms eens in de zes weken een MDO of eens in de week en je zet hem op woensdag MDO en dan zet je hem donderdag in de strafcel voor 4 dagen. Het volgende MDO is pas weer woensdag. Dus dan zit hij nog steeds in plus. En je gaat niet een extra MDO ergens tussendoor houden met alle disciplines bij elkaar van jongens gauw zitten want we willen even dat deze gedetineerde besproken wordt. Wat je wel ziet is dat iemand in plus blijft en dat 3 dagen laten ineens weer naar basis wordt overgeplaatst. Dat kan. Je moet je werk wel zuiver blijven doen. Het is alleen voor de beeldvorming vreemd. Dat een gedetineerde ziet dan wanneer hij iemand heeft geslagen of geduwd, dat hij dan in plus blijft. Je hebt het nou eenmaal zo belegd dat het MDO bepaald, het MDO moet schrijven op basis van deze gegeven situatie en dat betekent dus dat je soms een week of twee weken moet wachten. Dat kan.

IN: Zijn de gedetineerden in het basisprogramma in deze PI gescheiden van gedetineerden in het plusprogramma?

LvD: Nee niet meer. We hebben het wel gehad, we hebben er ook lang over nagedacht en het geprobeerd. De gedachte was dat rode gedetineerden elkaar zouden aansturen om naar groen te gaan. Dat blijkt in de praktijk totaal niet te werken. Die steken elkaar eerder aan om te blijven in rood. Daarbij heb je ook nog een probleem met de bezetting op je afdeling, want je hebt nu eenmaal te maken met een bezetting, 48 cellen waarvan 12 dubbel bezet, maar je hebt maar 55 rode gedetineerden dus dan zou je er 5 groene bij moeten zetten, dat is een beetje lastig. Of je hebt 63 rode gedetineerde en dan moet je er 3 bij een ander programma zetten. Het leek zo te zijn dat de maatregel iets goedkoper zou zijn, omdat je in het basisprogramma geen avondprogramma hebt, maar dat blijkt in de praktijk allemaal wel mee te vallen. Dus in die zin hebben we wel door geakkerd en ons best gedaan om te blijven geloven in dat gegeven van dat het ook voordelen heeft, maar uiteindelijk hebben we ze verdeeld en dat werkt dan toch iets beter. Het is vaak wel het effect van jij moet achter de deur blijven en jij mag gaan sporten. Dat levert blijkaar meer motivatie op dan dat rode gedetineerde elkaar aan spreken.

IN: Zijn er punten omtrent dit systeem die volgens u verbeterd zouden kunnen worden?

LvD: Ja dat denk ik wel. Het DJI is bezig met BvJ. Het D&R-plan vind ik in de basis

fantastisch en het DBT-verhaal snap ik ook en dat vind ik ook prima, maar het past niet meer zo op elkaar. Het is een verouderd systeem, waarbij je elke keer op tabbladen dingen moet invullen, je hebt geen overzicht. BvJ staat voor basisvoorziening justitiabele, waar ze nu mee bezig zijn, ga je in een overzicht zaken zien. Dus je ziet gelijk in een blad wie het is waar hij zit en waar hij kleurtjes heeft gekregen. We zien iemand in groene balken maar we zien ook een keer rood. Dan heb je een overzicht van iemand, je hebt gelijk een beeld. Nu heb je dat niet. Je bent nu verplicht om een MDO-tabblad te openen, wat prima is hoor, maar dat is dan wel het enige blad wat je hebt. Je hebt dan wel een overzicht in kleurtjes maar die kleurtjes zeggen ook niet altijd wat. Topselectie is ook een systeem waarbij je een puntje kan zetten en een rood kleurtje kan aangeven. Of een groen kleurtje. Je bent verplicht om het allemaal te controleren. Om te kijken wat staat er dan en uiteindelijk schrijft het ook voor dat groen gedrag niet discutabel is. Dus als alles op groen staat, kun je gewoon door. Maar het blijft wel interessant waarom iemand groen schrijft. En binnen het BvJ proberen ze daar veel meer borging aan te bieden. Wat ik verder belangrijk vind is dat we, en dat is landelijk dus daar sta ik ook wel voor, is dat maak meer gebruik gemaakt moet worden van de onderleggers. Elke discipline heeft een onderlegger. Onderlegger bevat vragen op basis waarvan je kan beoordelen. Tijd is een belangrijk gegeven hierbij. Mensen moeten de tijd nemen. Maar ik ben van mening dat op het moment dat je dit 10 keer doet dan hoef je die vragen niet meer te hebben want dan weet je ze uit je hoofd.

Bijlage 7

Uitwerking interview P.I. Krimpen aan den IJssel

Geïnterviewde persoon: de heer M. de Knecht (hierna: MdK), Hoofd D&R.

De afkorting IN staat voor interviewer.

Het interview vond plaats op 10 april 2017.

MdK: Om te beginnen wat informatie. Het proces DBT is van het hoofd D&R. Anders gezegd: het hoofd D&R is verantwoordelijk voor het proces DBT. En de proces eigenaar is het afdelingshoofd. Die zit het MDO voor en die stuurt eigenlijk het hele proces. Ik kijk een beetje van bovenaf en ik probeer bij te sturen hier en daar. Het feitelijke proces valt onder leiding van het afdelingshoofd.

1. Wie beoordeelt/beoordelen of iemand wordt gedegradeerd of gepromoveerd?

MdK: Het is een gedragen beslissing/advies van het MDO, onder leiding van het afdelingshoofd, en dat wordt ondertekend met de handtekening van de directeur.

IN: Waar wordt die beoordeling op gebaseerd?

MdK: Op het moment dat iemand vindt dat een gedetineerde moet worden gedegradeerd/gepromoveerd dan wordt dat in het MDO besproken. Alle disciplines geven dan hun mening daarover. Bij de een gedraagt de gedetineerde zich bijvoorbeeld fantastisch en bij de ander slecht. Dan kan hij gekleurd worden en als de kleur rood is dan kan worden besloten om advies te geven aan de vrijheden commissie om hem te degraderen. Het afdelingshoofd is hoofdelijk verantwoordelijk voor het samengestelde advies, dat gaat naar de VC, daar zit ik in en de directeur. Dan kijken we naar of aan alle voorwaarden van wegen is voldaan, en dan gaan we of mee in het advies of we willen dat het advies wordt herzien of beter wordt gemotiveerd.

2. Wat is de grondslag voor degradatie?

MdK: Je kijkt naar gedragsaspecten. Het gedragsaspect moet structureel voorkomen. Een incident, bijvoorbeeld een gedetineerde is een keer brutaal geweest, is geen reden om hem te degraderen. Als hij structureel de grens opzoekt of eroverheen gaat, dan kan in het MDO besproken worden dat hij de grenzen van toelaatbaar opzoekt en dat hij een stapje terug moet doen en hij zich beter moet ontwikkelen of dat hij een vinger aan de pols krijgt om dat gedrag te veranderen. Dat wordt per 6 weken beoordeeld. Dat is de basis. Het MDO moet daar de meerwaarde van inzien. Dus als een gedetineerde op de arbeid de kantjes ervan afloopt, en de arbeid zegt dit is de grens en ik kleur hem nu rood, omdat zij het gedrag als dermate slecht beschouwen, dan wordt het in het MDO besproken. En dan kan het zo zijn dat het gedrag dat hij op de arbeid laat zien dermate zwaar weegt, dat het MDO zegt dit wordt degraderen. Maar het mag niet één keer zijn. Als iemand een keer te laat komt dan krijgt hij een waarschuwing en komt hij een tweede keer te laat dan volgt er een goed gesprek met de werkmeester. Als die stappen zijn gemaakt dan volgt een rapport voor te laat komen en vanuit dat rapport heb je een gespreksstof in het MDO om daarover te praten. Maar het kan ook zijn dat je beslist of adviseert in het MDO dat het bestuurbaar gedrag is. Te laat komen is een kwestie van niet wakker worden of problemen hebben met opstarten. Er moet dan eerst gekeken worden of de afdeling hier wat aan kan doen. Bijvoorbeeld een half uurtje eerder aan de deur van de gedetineerde gaan staan. Daar kun je afspraken over maken. Maar als ook dat niet helpt, dan wordt het structureel. Dan moet hij zelf gaan nadenken over hoe hij het gaat oplossen en wordt hij gedegradeerd. Althans dan wordt het advies uitgebracht om hem te degraderen.

IN: Wanneer is sprake van oranje/rood gedrag? Waar valt bijvoorbeeld blowen onder?

MdK: Dat blijft maatwerk. Het is een discussie iedere keer weer. Als iemand als zwaar verslaafde binnenkomt, dan is verkrijgen van drugs hier niet onmogelijk, maar wel beperkt. Dus dan gaat hij afkicken. Er zijn sommigen die willen afkicken, omdat ze naar het plusprogramma willen en vragen een afbouwregeling aan. Dan wordt dat georganiseerd. Maar bij het afkicken hoort een terugval. Dus als iemand in het traject zit en hij blowt een keer, dan krijgt hij een rapport en gaat hij een paar dagen achter de deur. Daarnaast wordt een goed gesprek met hem gevoerd over hoe het komt. De gedetineerde wordt vervolgens oranje, de tussenfase, dan wordt het een aandachtspunt. De gedetineerde moet er dan voor zorgen dat het niet weer voorkomt. Als iemand wakker wordt met een spuit cocaïne in zijn arm dan is het een ander verhaal, al hoeft het dan ook niet per se rood te zijn. Maar dan neig je wel sneller naar rood en heb je een heel ander gesprek.

IN: Dus als je een keer blowt wordt je niet meteen gedegradeerd, maar ook niet gepromoveerd?

MdK: Maatwerk is iedere keer het toverwoord. Je kijkt per individu. Met wie hebben we te maken. Wat is zijn voortzet, waar zit hij in, wat heeft hij al geïnvesteerd en hoe ver is hij? Wat investeren we zelf? Dan is het een beetje wegen, valt hij te sturen? Moeten we hem een draai om zijn oren geven? Professioneel boos worden of moet hij geholpen worden door hem terug te zetten naar basis? Dat is iedere keer weer een beetje wegen. En dat is best lastig. Niet iedereen ziet het nut van dat wegen. Het is iedere keer weer een heel gedoe.

IN: Volgt rood gedrag hier direct tot degradatie?

MdK: Er zijn meerdere krachten bezig. Je hebt het DBT/D&R-proces, nieuwe versie maart 2017. Die zegt je moet kijken naar het gedrag en je moet wegen. Je hebt een sanctiekader. En in het sanctiekader staat inderdaad omschreven een telefoon voorhanden hebben of een simkaart dat is degraderen. En daar staat ook achter geen maatwerk. De RSJ vindt van wel. Het is een incident, hij heeft een keer een telefoon. Onze directie gaat mee in de gedachtegang van de RSJ. Ik ben het er niet altijd mee eens. Het hangt echt af van wie heeft er een telefoon op cel. Recentelijk hebben we een geval gehad met een GVM'er (gedetineerde met vluchtgevaar en maatschappelijk risico) uit het passageproces. Dus dat is geen kleine jongen. In eerste aanleg veroordeeld voor 7 moorden. En we vinden een doller op cel. En hij heeft een laptop in opdracht van de rechtbank, zodat hij zijn dossier kan inlezen. En die heeft een doller op cel, dus hij kan met zijn laptop op internet. Dat is een incident. Dan moeten we in het proces gaan kijken hoe kwam die doller binnen, ga dat maar eens achterhalen. En 14 dagen later had hij er weer een. Kijk, dan is het structureel. En dan nog. Waar heeft hij het voor gebruikt? Dus er zijn meerdere krachten actief. Onze management gaat mee in de gedachtegang van de RSJ. Je moet per geval bekijken wie heeft wat op welk moment voor handen. Kijk, een vuurwapen dan is het klaar. Het ligt eraan hoe groot het incident is. We hebben onlangs een opstand gehad van 9 gedetineerden. Die hadden zich geschald op de recreatiezaal. Dat heeft de hele dag geduurd. Dat is zo geëscaleerd dat de LBD (landelijk bijstandsdienst) moest komen. Dan zit je al vrij hoog op de geweldsspiraal. En op het moment dat de LBD binnenkomt zegt de directeur hier mijn mandaat ten aanzien van geweldsinstructie alsjeblieft. Regel het. Dan zit je vrij hoog. Die situatie is geregeld. 9 gedetineerden die in die opstand hebben geparticipeerd en 20 man van de LBD zijn binnen geweest met vuurwapens en alles erbij. Dan denk je dat is degraderen, maar nee het is een incident. Ze waren het niet eens met een bepaald beleid en elke gedetineerde heeft het recht om daartegen te protesteren. Dat ze de boel kort en klein geslagen hebben, dat is een ander verhaal. Dat is een kwestie van een proces-verbaal op laten maken en een civiele procedure starten en dat daar verder te verhalen, want het zit namelijk niet in het gedetineerden strafrecht dat je dat zo kan terugvorderen. Dus dan ga je 3 à 4 sprongen volgen. Is het rood gedrag? Ja. Is het degraderen? Nee, niet per definitie. Het is heel moeilijk. En niet

alleen moeilijk voor ons. In het gesprek zit je allerlei dingen te bedenken van waarom wel en waarom niet. Maar ook voor de werkvloer, die er midden tussen staat. Ik voelde me hierbij bedreigd, maar is het bedreigend genoeg geweest om te zeggen we gaan hem nu degraderen? Ze zijn allemaal overgeplaatst, ze hebben in een strafcel gezeten en zijn overgeplaatst, moet je ze dan nog degraderen? Moet je ze in de andere inrichting weer een kans geven? Het is moeilijk. De RSJ zegt bijvoorbeeld ook dat als je als piw'er wordt uitgescholden dat dat maatwerk is. Niet elke gedetineerde is even netjes opgevoed dat ze het onderscheid kunnen maken tussen uitschelden en noem het allemaal maar op. Dus dat hoort bij je werk. Ik zeg ja echt niet, dat is not done. Als je daar al niet mag corrigeren waar blijf je dan met z'n allen? Als je het weer pedagogisch gaat bekijken, klopt het wel. Ze hebben het nooit geleerd dus kun je ze er niet op afrekenen. Dus moet je ze gaan sturen. En de mensen op de werkvloer die de hele dag scheldwoorden tegen hun hoofd geslingerd krijgen, die moeten er wel iets van zeggen. Je moet ze eerst aanspreken met dat vind ik niet tof dat wil ik niet meer hebben, vervolgens mij je bij de tweede keer terugkoppelen naar de vorige keer en aangeven dat het nu is klaar is. Bij de derde keer moet de gedetineerde het bij de directeur uitleggen. Er zijn dan 3 gesprekken geweest. Dan zijn er nog geen consequenties, maar ben je wel constant aan het aansturen op gedrag. En bij de vierde keer is het klaar, dan moet hij gaan nadenken over hoe hij het gaat oplossen. Dus je moet continu wegen. Het hangt er ook vanaf wat de bedreiging is. Wat je verbaal naar je hoofd geslingerd krijgt. Hoe zwaar je het aanrekent. En volgens de wet mag alles als je zegt 'ik vind'. Het is zo. Als jij als piw'er vindt dat een gedetineerde over de scheef gaat, maar het past niet binnen het sanctiebeleid, dan kun je naar de rechter stappen en iemand aanklagen vanwege smaad, bedreiging o.i.d. Andersom kan ook. Als een gedetineerde vindt dat een piw'er vervelend tegen hem doet, is niet in opdracht van de directeur en dus niet beklagwaardig, dus dan moet hij naar de rechter.

IN: Zijn gedetineerden verplicht mee te doen aan trainingen om in het plusprogramma te komen?

MdK: Reflector; wie ben ik, waar kom ik vandaan en hoe sta ik in het leven. Middels procenten wordt hierin aangegeven waar nog wat te ontwikkelen valt. Op basis van de reflector kun je kiezen voor verandering. Waar zou je aan willen werken? Dan gaan we die cognities aanbieden zodat de gedetineerde daar iets mee kan. Dat is de basis. Je moet eerst weten waar je vandaan komt door middel van de reflector. Vind je dat je moet veranderen dan kan hij Kiezen voor Verandering. Dan ga je samen met de KvV-trainer een Tra plan opstellen. Een persoonlijk plan opstellen van dit is de uitkomst en dit zou ik willen gaan doen. En op basis daarvan heb je een gesprek. Als je de reflector/KvV weigert, dus als hij niet wil veranderen dan wordt hij elke 6 weken dus besproken en wordt besloten dat hij blijft zitten. Er wordt wel een LVB (licht verstandelijk beperkt) toets gedaan. Snapt iemand wat hem mankeert, weet hij waar hij vandaan komt of ziet hij in wat zijn tekortkomingen zijn? Kan hij dat snappen? Op basis van die LVB kun je een plan trekken wat gaan we dan doen. Iemand die weigert mee te doen kan bijvoorbeeld iemand zijn van wie heel zijn familie in de criminaliteit zit en het allemaal maar goed vindt en zijn tijd uit zit. Dan is het wel de taak van de mentor dat hij periodiek een praatje met hem gaat maken om te proberen hem te motiveren om toch te veranderen. Als iemand het stug volhoudt van dat wil ik niet dan is het zijn eigen keus. Maar er wordt wel onderzocht of iemand in staat is zelfstandig de keuze te maken en of hij dat ook snapt.

Verder is het zo dat we nietsdoen met niet-EU-burgers zonder verblijfstatus. Die sluiten we op en die gaan weg. Geen deelname aan DBT. Ze mogen wel aanspraak maken op onderwijs, bijvoorbeeld een taalcursus. En als je een EU-burger hebt met verblijfstatus die de Nederlandse taal niet bij macht is, dan is het eerste onderwerp in het D&R-plan Nederlands leren in het onderwijs. Het behoeft dan niet zo te zijn dat hij niet promoveert. Ook hier geldt weer; wegen, wat is in het belang van de gedetineerde en wat kunnen we hem bieden.

3. Wordt een beslissing tot degradatie/promotie altijd schriftelijk medegedeeld aan de gedetineerde?

MdK: Ja de gedetineerde krijgt deze uitgereikt, dus hij kan het ook altijd inzien. Is de beslissing positief dan is het altijd goed en niemand kijkt er meer naar. En bij een negatieve beslissing staat er altijd een motivatie op waarom.

IN: Bij een besluit tot promotie wordt er dus geen motivering opgenomen?

MdK: Je gedrag is dan volgens de richtlijnen goed.

IN: Wordt bij niet-promotie ook een schriftelijke beschikking opgesteld?

MdK: Als je in het plusprogramma zit en je degradeert, dan krijg je een beschikking. Als je in het basisprogramma zit en je promoveert niet, dan krijg je geen beschikking. De motivatie waarom een gedetineerde niet gepromoveerd is, staat genotuleerd in je D&R-plan.

IN: Wie stelt een beschikking op?

MdK: De backoffice. Mijn backoffice. Dat is de afdeling die alle administratieve verwerking doet van aanvragen, fasering en uitzoek werk doet voor de casemanagers. De backoffice zit als notulist bij het MDO. Hij doet ook het ICT. Alles wat besproken wordt, zet de backoffice in het advies/besluit en in het D&R-plan. Beschikking komt dan bij mij op het bureau en dan lopen we alles door. Of aan alle criteria is voldaan, en dan gaan we er mee naar het VC met de directeur. Dan bespreken we nog wat er te bespreken valt en dan zetten we er een handtekening onder.

IN: Wat is de achtergrond van een backoffice?

MdK: De mensen die wij er hebben zitten zijn allemaal oud-BSD'ers. Dat zijn mensen die voorheen selectie- en detentie begeleiding deden. En er zit een enkele medewerker maatschappelijke dienstverlening bij.

4. Wordt bij de beslissing tot degradatie/promotie een belangenafweging gemaakt?

MdK: In het D&R-plan zit een schema. Iedere deelnemer aan het MDO, dus de arbeidsmedewerker, medische dienst, psycholoog, piw'er, en casemanager, geeft een kleur en motivatie op basis van gedrag en contacten van de gedetineerde en dat is de basis van het gesprek. Als iedereen groen kleurt is het gauw klaar, maar als er wegingen op staan om richting oranje of rood te gaan dan is dat de basis van de discussie. Dit wordt opgenomen in een werkdocument en het is niet de bedoeling dat de gedetineerde dat krijgt. De uitwerking daarvan wordt teruggezet in een actiepunten lijst in het D&R-plan en dat is de basis van de gedetineerde. Wij hebben met de gedetineerde gesproken over de motivaties om iets met hem te doen en dat staat daar in die lijst.

Belangenafweging gaat volgens een vast format die in het D&R-plan staat. Dit gaat landelijk op die manier, om de willekeur eruit te halen. Zodat alle 29 inrichtingen het op dezelfde manier doen.

5. Wordt in de beslissing tot degradatie verantwoord of het verweten gedrag van de gedetineerde kan worden gekwalificeerd als oranje (dit kan beter) of rood (ongewenst) gedrag?

MdK: Dat is de slag die we nu proberen te slaan binnen de afdeling D&R. Om in ieder geval aan de backoffice mee te geven die het stuk opmaakt, van zorg dat de wegingen om wel of niet naar links of rechts te gaan, dat je die benoemt. En bespreek dat in het MDO wat expliciet die wegingen zijn en vraag aan het MDO is dit wat we bedoelen dan komt dit erin te staan. Dan is de basis van de discussie het maatwerk, wat is belangrijk in dit geval. Benoem dat want dan kun je alles weerleggen en alles verklaren. Vanuit welke gedachtegang heb je ernaar gekeken. Welke kant wil diegene zelf op, benoem dat ook vooral. Van hij wil dit niet of hij wil dit wel en hij heeft hulp nodig. Of hij wil geen

hulp, zet dit er allemaal in zo concreet mogelijk. Dat zijn we een beetje aan het stimuleren, want dat schiet er nog weleens bij in. Kijk vroeger was het makkelijk, ik werd verbaal bedreigd, dan volgde straf. Nu: wat is verbaal? Ja hij zei klootzak. Ja en? Hij bedreigde mij met de dood. Ja en? Hoe concreet en wat voor een gevoel maakte dat bij u los. Je moet het allemaal goed onderbouwen en beargumenteren. Ik ben ooit begonnen als piw'er en werd aan de lopende band bedreigd. Het hangt af van de situatie waarin het gezegd wordt, de intonatie en welke stembuiging er aan meegegeven wordt van ik kreeg echt kippenvel. En ik had echt het idee dat als er niemand bij was dan zou hij het nu echt doen. Als je dat gevoel hebt, en je zet het op papier, dan heb je het over iets anders dan 'hij zei klootzak tegen mij'. Hetzelfde geldt voor promoveren en degraderen, schrijf alles op en geef alles aan wat ertoe heeft bijgedragen om het besluit in gang te zetten.

IN: Als jullie een verweerschrift schrijven op een klacht, bevat die altijd een motivering?

MdK: Dat is wel de bedoeling. We hadden een zaak, verweren op een goede manier. Als alle aspecten waar om gevraagd wordt goed worden benoemd, en goed worden uitgeschreven, dan heeft het een grotere kans van slagen bij de CvT of de RSJ. Alleen verwijzen naar de Pbw en zeggen zo is het, daar schiet je niets mee op. Het lastige in het hele verhaal is, een negatieve motivering kan nooit als een verrassing komen bij de gedetineerden, want als het goed is heeft de mentor het daar al over gehad, of de casemanager. Als het goed is de gedetineerden er al een keer over op aangesproken. Dus wat in het MDO besproken wordt, dat kan nooit als een verrassing komen. Als er dan een negatief besluit naar voren komt dan is dat niet in het belang van de gedetineerde, althans dat vat hij zelf niet zo op. Dan kijkt die gedetineerde in de Pbw en dan ziet hij dat hij recht heeft om in beklag te gaan. Dus dan gaat hij in beklag. Dan moeten wij weer aan het werk en dan moeten wij er zin in hebben om dat op een goede manier te doen. En als we er zin in hebben om alles op een goede manier te doen, dan worden alle klachten ongegrond verklaard. Als je niet goed beschrijft en motiveert, dan werkt het niet. Doe je dat 3 of 4 keer dan denken de gedetineerden, wacht eens even ik ga ook in beklag. Als je het van tevoren goed regelt dan is het geen verrassing voor de gedetineerde en hoeft hij niet in beklag te gaan. Als er een negatieve beslissing is, moet dat correct worden afgehandeld.

IN: RSJ beoordeeld dus vaak op grond van formele gronden een klacht ongegrond?

MdK: Dat is een primaire discussie die we dan voeren. Als je binnen de afdeling D&R met mensen gaat praten, die snappen allemaal waar de schoen knelt. Die kunnen je allemaal precies vertellen van als jij dat besluit neemt, dan moet je met de gedetineerde in gesprek gaan over waar dat vandaan komt. De gedetineerde hoeft het er dan niet mee eens te zijn, maar hij weet wel wat hem te wachten staat en wat de overwegingen zijn geweest. Dan komt het niet als donderslag bij heldere hemel. Dan kun je als piw'er zeggen ja maar daar heb ik geen tijd voor, voor een gesprek. Ik moet cel inspecties doen, ik moet mensen naar de arbeid brengen, ik moet zorgen dat alles schoon is, ik moet toezicht houden op het luchten etc. dus ik heb daar geen tijd voor. Terwijl als die piw'er zal zeggen en zal realiseren van als ik 5 minuten zal investeren in een gesprek, en vraag naar wie de persoon achter de gedetineerde is en daar een beetje ga sturen, of duwen, vragen stellen of begeleiden, dan zal de gedetineerde veel minder in een negatieve spiraal terecht komt. Je vormt dan een soort van vertrouwensband. Alleen de mensen op de werkvloer lopen vast op het dagprogramma. Ze hebben niet zomaar de tijd om een goed gesprek aan te gaan. En als ze dat hebben dan moeten we ook zo eerlijk zijn dat veel van onze piw'ers dat niet kunnen. Een motiverende gesprekvoering is best lastig als je niet weet hoe je dat aan moet pakken en als daar ook helemaal niet op ingesteld bent omdat je dat bijvoorbeeld thuis ook niet doet, dan komt dat op de werkvloer ook niet zo makkelijk tot stand. Dus daar zitten we continue in het spanningsveld een beetje te sturen van hoe kunnen we mensen ook slimmer maken, makkelijker het gesprek aan laten gaan. Als hulpverlener heb je dat, anders ben je

geen hulpverlener, maar als piw'er of beveiligder dan heb je dat minder. De RSJ zegt ik wil dit dus moet je het uitvoeren en daar hebben ze helemaal gelijk in, alleen heel veel mensen die hier zitten die kunnen dat niet of nog niet, maar het spel moet wel gespeeld worden. Het proces moet wel worden doorgevoerd.

6. Als een gedetineerde wordt overgeplaatst vanuit een HvB, in welk programma wordt hij dan geplaatst? Waar wordt die keuze op gebaseerd?

MdK: Dat ligt aan het advies wat mee wordt gegeven vanuit de vorige inrichting. Als een gedetineerde helemaal tegen dat advies is dan gaan we hier met hem verder. In principe volgen we het advies dat wordt meegegeven. En als er geen advies wordt meegegeven, want dat gebeurt weleens, dan moeten wij hem beoordelen. Als er geen advies is meegekomen dan wordt de gedetineerde in het basisprogramma gezet. Maar ook hier is sprake van maatwerk. De gedetineerde kan altijd aangeven dat hij beoordeeld wilt worden. Dan wordt hij de eerstvolgende MDO erop gezet. Periodiek is vastgesteld, de eerste 3 weken in HvB is ter acclimatisering. Dan na 6 weken, dus in totaal na 9 weken het eerste MDO. En vanaf dat moment om de 6 weken. Als iemand rood is dan moet je hem iedere keer weer spreken. Van hebben we nog steeds het idee dat hij nog rood is, heeft hij zich verbeterd? Zo nee dan blijft hij rood. En als een gedetineerde na 2 weken zoiets heeft van volgens mij heb ik stinkend mijn best gedaan en ga ik dat nu ook doen, dan kan hij besproken worden. Dan geeft hij dat door aan de mentor en de mentor geeft het door aan de backoffice. En de backoffice zet het op de agenda. Dan weet iedereen dat hij beoordeeld moet worden en dan gaat iedereen er met een vergrootglas op zitten.

IN: Dus als de gedetineerde goed gedrag vertoont, maar niet vraagt om eerder besproken te worden, dan gebeurt dat ook niet?

MdK: Het hele proces staat erop dat de mentor zo nu en dan een gesprek heeft met de gedetineerde van wie ben je nou eigenlijk en aan geeft in dit geval van je doet het hartstikke goed. Wat dacht je ervan om naar het plusprogramma te gaan? Soms hebben gedetineerden dat zelf niet in de gaten dus is er een gesprek om te motiveren.

7. Ervaren jullie zelf problemen met het systeem van promoveren en degraderen?

MdK: Het proces is in zijn geheel redelijk tot goed doordacht. Het is uitgerold en de diverse afzonderlijke disciplines gaan er op een eigen wijze mee om. Bij de afdeling D&R zijn we er allemaal op gespitst dat dit proces goed verloopt. Er wordt geagendeerd, er wordt verslag gemaakt en het wordt uitgewerkt. De medische dienst en de psychologen hebben eenzelfde drive. Die zijn met die gedetineerden bezig en we hebben graag een gesprek met deze gedetineerden hoe het gaat. Als er iets mis dreigt te gaan dan hebben deze gedetineerden al een gesprek over wat is er mis is en waar we kunnen helpen. En daaronder, de arbeid, de piw'ers, de afdelingshoofden, daar is het iedere keer weer een beetje trekken en duwen. Als je in beginsel een goed gesprek hebt, dan is proces daarna een stuk makkelijker. Als je het gesprek niet hebt en we constateren later dat dat is misgegaan dan moet je gaan bij stellen en dat maakt het lastig. Op sommige momenten zeggen we dan we zijn aan een dood paard aan het trekken. En goed mentorschap vraagt inzet, vraagt tijd, vraagt tijd in het programma, vraagt tijd in het rooster. Dat is niet meegerekend. We vragen heel wat aan de piw'er/mentor en die moet het maar zien te klaren in de tijd die hij over heeft. En dat is best lastig. Als ik het vanuit mijn kant bekijk dan loopt het proces, maar de organisatie zal gebaat zijn bij wat meer tijd. Rustmomenten, in ieder geval op de afdelingen als de gedetineerde zich niet opgejaagd voelen door het dagprogramma. En dat piw'ers zich niet opgejaagd voelen door hun dienstrooster. Dat ze de tijd kunnen nemen om even lekker met elkaar in gesprek te gaan, bakkie koffie erbij. Dat ze het kunnen hebben over hoe het de afgelopen periode is gegaan, hoe de gedetineerde erin staat etc. Wij zijn er binnen het D&R mee begonnen, met trainingen over gespreksvoering. Observeren, rapporteren is voor de afdelingen wel interessant. Wat zie ik nu eigenlijk en klopt het wel wat ik zie, is dat objectief benaderd of word ik gekleurd/gedreven door

het dagprogramma en vind ik het maar niks. Vaak is het opschrijven van dat wat je niet ziet veel belangrijker dan dat je wel ziet. Als je iets over iemand moet schrijven die hele dagen op zijn cel zit dan weet je niet wat je over hem moet schrijven, je hebt er geen last van. Maar je moet je afvragen waarom die man hele dagen op zijn cel zit. Is het iemand die veroordeeld is voor een zedendelict? Die trekken zich wat vaker terug. Wordt hij bedreigd? Of is het gewoon een einzelgänger? Je moet op zoek gaan naar de reden. Als je dat weet dan heb je een basis voor een gesprek en weet je ook waar zijn gedrag vandaan komt. Althans, dan kun je hem beter begeleiden. We zijn met zijn allen vaak geneigd om mensen die aandacht vragen, alle aandacht te geven. Maar de mensen die geen aandacht vragen, misschien hebben die wel aandacht nodig. Suïcide wordt meestal niet gepleegd door de mensen die aandacht vragen. Dus tijd, wat inzichten en opleidingen, dat zou helpen. En wat wij ervaren hebben binnen het D&R over het proces wat uitgeschreven is, je hebt een frontoffice een backoffice en de casemanagers en in het proces doen ze allemaal wat. En soms doen mensen dubbel werk om het proces met vertegenwoordigers van verschillende functiegroepen leen uit te schrijven. Wat doe jij waar? En wat doe ik? Waar wordt dubbel werk gedaan? Waar zouden we overleg moeten hebben en wat kunnen we ertussenuit schrappen? Als je dat doet, dan win je tijd. Vaak voer je een intakegesprek, piw'er doet een intake, wij doen een intake, bibliotheek doet een intake, onderwijs doet een intake. Maar waarom doen we dat niet gewoon alles in één keer? Dat scheelt een halve dag. Dat betekent dat mensen ruimte krijgen en je krijgt inzicht in elkaars proces. Wat doe jij? Wat doe ik? Waar loopt het proces in elkaar over? En waar zou het handig zijn dat we even een gesprek hebben? Of een mailtje sturen. Dat creëert inzichten en beleving. Zo weet je wat een ander doet. Dus als iemand een vraag stelt dan weet je waar het vandaan komt.

Bijlage 8

Uitwerking interview P.I. Rotterdam, locatie de Schie

Geïnterviewde personen: de heer J. Verdonshot (hierna:JV), vestigingsdirecteur en P. van Dinther (hierna: PvD), afdelingshoofd.

De afkorting IN staat voor interviewer.

Het interview vond plaats op 30 maart 2017.

1. Wie beoordeelt/beoordelen of iemand wordt gedegradeerd of gepromoveerd?

JV: Formeel de directeur, maar sinds een half jaar ongeveer is dat door gemandateerd aan het afdelingshoofd. Die neemt namens de directeur de beslissing.

PvD: Het afdelingshoofd in de rol van voorzitter van het MDO. Het afdelingshoofd neemt de beslissing dus namens de directeur. Vroeger werd er een advies geformuleerd in het MDO dat doorgestuurd werd naar de VC, maar dat is teruggedraaid. De voorzitter van het MDO is gemandateerd om nadere beslissingen te nemen.

JV: Het is dus een gedelegeerde verantwoordelijkheid.

IN: Waar wordt die beoordeling op gebaseerd?

PvD: De voorzitter van het MDO beoordeelt of iemand wordt gedegradeerd of gepromoveerd naar aanleiding van het geschreven D&R-plan. Tijdens het MDO wordt het D&R-plan besproken met diverse kleuren en een gedetineerde die een aantal rapporten heeft gehad en dus een andere kleur wordt gegeven dan groen (gewenste gedrag) dan wordt er in het MDO een afweging gemaakt tussen diverse gedragingen en de daarbij behorende kleuren. En dan wordt er besloten dat gedetineerden wordt gedegradeerd naar het basisprogramma.

2. Wat is de grondslag voor degradatie?

PvD: Bij degradatie zullen in ieder geval de kleuren naar aanleiding van het gedrag twee keer oranje moeten zijn. Dan kun je al overgaan tot degradatie. Maar meestal gaat het om de kleur rood, ongewenst gedrag, het echte ongewenste gedrag, er moet sprake zijn van een structurele aangelegenheid. Daar verschillen we wel over van mening met de RSJ. Dus wij willen nog weleens, of vooral ik wil nog weleens wars door na een eenmalig incident een gedetineerde te degraderen op basis van de mij bekende informatie. Ik noem maar een voorbeeld; een mobiele telefoon. In het stoplichtmodel wordt dit beschouwd als ongewenst gedrag. Maar als er geen enkel ander ongewenst gedrag aanwezig is, zegt de RSJ dat het in bezit hebben van een telefoon niet mag leiden tot degradatie.

IN: Een beslissing tot degradatie kan dus gebaseerd zijn op een incidentele gedraging?

PvD: Het ligt aan de ernst van het incident. Een ernstig geweldsincident ga ik voordragen voor degradatie in overleg met de directeur.

IN: Dus ook al is al het overige gedrag groen dan kan diegene in dat geval alsnog degraderen?

PvD: Ja. Maar daar zit wel het probleem. Tot nu toe verliezen we het elke keer van de RSJ, maar ik vind dat sommige incidenten zodanig ernstig zijn. Normaal gesproken doen wij precies wat het RSJ zegt, namelijk dat er sprake moet zijn van structureel gedrag.

IN: En hoe gaat dat als iemand blowt?

PvD: Omtrent blowen hebben we afgesproken dat de eerste keer oranje is en de tweede keer is rood binnen 3 maanden. Vroeger werden ze gedegradeerd bij de eerste

keer. Maar nu niet meer. Eerste keer is het 'kan beter' gedrag en krijgt hij een waarschuwing, bij de tweede keer middelengebruik binnen de 3 maanden dan is er sprake van structureel gedrag en dan wordt hij wel gedegradeerd.

JV: En dat is dan op basis van een disciplinaire straf die hij al gehad heeft.

IN: Ik heb een recente uitspraak bij me waarin een gedetineerde is gedegradeerd vanwege een disciplinaire straf van 5 dagen opsluiting op eigen cel? Dat kan hier dus?

PvD: Dat ligt eraan waar die straf op is gebaseerd. Uit mijn hoofd ligt voor de tweede keer softdrugs gebruik een disciplinaire straf van 5 dagen op. Dus dan zou het kunnen. Maar over het algemeen zullen wij een gedetineerde niet degraderen als hij 5 dagen opsluiting krijgt.

JV: Bij een incidentele gedraging bedoel je?

PvD: Ja, want meestal wordt bij ernstige incidentele gedragingen opsluiting in een strafcel opgelegd. Het kan ook zijn dat de uitspraak is gebaseerd op het hebben van telefoon, maar daarover ben ik heel eerlijk. Ik vind dan dat het stoplichtmodel veranderd moet worden. In het stoplichtmodel staat rood gedrag dus degradatie en de RSJ zeg geen degradatie want er is sprake van een incidentele gedraging. Dus eigenlijk vragen ze aan mij of ik de motivering in stukjes verdeel, van mobiele telefoon is ongewenst gedrag en het in bezit hebben van een mobiele telefoon is het verstoren van de rust en veiligheid op mijn afdeling en dat is oranje gedrag. Die gedragingen samen, dus 1 keer oranje en 1 keer rood, dan mag het wel.

JV: Ja. Indirect zeggen ze dus dat je misschien wat handiger moet zijn.

IN: Dus eigenlijk ligt het dan niet bij de mobiele telefoon, maar op de manier hoe jullie de belangenafweging motiveren?

PvD: Ja. Als ik iemand heb die een oranje kleur heeft gescoord op basis van de eerste keer middelen gebruik en ik pak hem daarna met een telefoon dan is er niets aan de hand en wordt hij gedegradeerd. Als ik iemand pak met een mobiele telefoon zonder dat daar verder incidenten rondom zijn, dan kan ik hem niet degraderen. Dan krijgt hij eigenlijk oranje. Nou, dat ga ik echt niet doen. Daar worden wij enorm door gehinderd in de zin van dat het niet overeenkomt met wat wij moeten uitvoeren aan de hand van het stoplichtmodel en hoe het RSJ het ziet. En ik snap het misschien wel, maar er zijn incidenten waarbij ik van mening ben, en de mobiele telefoon is er een van, dat je gelijk gedegradeerd moet worden, want het is niet alleen het bezit hebben van een telefoon, het is ook ongecontroleerd contact hebben met derden, je kan criminele activiteiten door blijven voeren tijdens je detentie en dan zeggen wij bij de eerste keer; joh, ben je gek, je krijgt een waarschuwing. En pas de tweede keer worden we boos. Dat kan bij mij niet. Ik wil dan nog weleens doorzetten en dan degradeer ik hem en dan kijk ik wel wat ervan komt.

JV: En dat ondersteun ik ook.

PvD: De laatste keer hebben we dan verloren en toen kregen we min of meer dat antwoord terug van misschien moet je dan de motivatie in stukjes hakken, het ene is rood en het ander oranje.

IN: Ja, want dan is het wel goed?

PvD: Ja dat weet ik niet, maar dat gaan we dan maar de volgende keer proberen. Maar dat is wel frustrerend.

IN: Zijn gedetineerden verplicht mee te doen aan trainingen om in het plusprogramma te komen?

PvD: Als gedetineerden ervoor kiezen niet mee te werken aan re-integratie activiteiten dan laten ze zien dat het ze niet boeit. Ze zitten hun straf uit en verder willen ze niets. Die zitten op basis en die kunnen daarvan af komen, want ik vraag wel aan de mentor van probleem hem nog eens te motiveren. Voor hem is het plusprogramma ook beter, zodat hij naar zijn toekomst kan kijken. Een enkeling wil dan halve wege het verblijf op de afdeling dan toch besluiten om alsnog die cursus te gaan doen.

3. Wordt een beslissing tot degradatie/promotie altijd schriftelijk medegedeeld aan de gedetineerde?

PvD: Ja. Aan de beslissing zit een beschikking gekoppeld. Die krijgt de gedetineerde. De beschikking tot degradatie of promotie wordt uitgereikt aan de gedetineerde en in de degradatiebeschikking staat echt omschreven waarom iemand gegradeerd wordt. Dat is een uittreksel van het D&R-plan. Als het goed, en het is altijd goed, weet de gedetineerde precies wat daarin staat. Want hij weet, dat heeft de mentor met hem besproken, waarom hij gedegradeerd wordt. Ik ben nog nooit bij een gedetineerde geweest voor het uitreiken van een beschikking dat hij verbaasd is. Alle gedetineerde worden voorafgaande aan het MDO geïnformeerd door de mentor wat er gaat gebeuren. Voor die degradatie wordt ook het D&R-plan aangepast, het D&R-plan moet besproken worden met de gedetineerde. Dus de mentor bespreekt dat vooraf met de gedetineerde. De gedetineerde is er niet altijd mee eens, maar hij is er wel van op de hoogte.

IN: Als na 6 weken in het MDO wordt besloten dat een gedetineerde niet wordt gepromoveerd, wordt hiervoor ook een beschikking opgesteld?

PvD: Nee, dat is niet nodig.

IN: De gedetineerde kan dan de overwegingen terugvinden in zijn D&R-plan?

PvD: Gedetineerden die verblijven in het basisprogramma worden iedere zes weken beoordeeld op hun gedrag, en ook die beoordeling wordt besproken met de mentor. Dus de gedetineerde weet de reden waarom hij wel of niet wordt gepromoveerd. Over het algemeen zit dat opgesloten in het middelengebruik. Als je daar niet mee stopt dan kun je ook niet promoveren.

IN: Geldt dit ook als een gedetineerde wordt gepromoveerd en al eerder een promotiebesluit aanwezig is geweest bij de betreffende gedetineerde?

PvD: Als een gedetineerde terecht komt in een ander programma wordt er altijd een beschikking opgesteld. Niet als hij in hetzelfde programma wordt behouden, want in het plusprogramma doen we één keer in de 12 à 13 weken een beoordeling. Dan krijgt hij geen beschikking als hij in het plusprogramma mag blijven. Hetzelfde geldt voor het basisprogramma. Zodra er een ander programma wordt aangeboden dan is er een beschikking.

IN: Kan een gedetineerde de beschikking altijd in zien?

PvD: Iedere beschikking met betrekking tot DBT krijgt de gedetineerde een afschrift van. Sterker nog hij krijgt het origineel.

IN: Wie stelt een schriftelijke beslissing op?

PvD: Het D&R-plan wordt opgemaakt door de mentor. En de mentor haalt informatie uit de dag rapportages en eventuele disciplinaire straffen die zijn opgelegd aan de gedetineerde. Dus het is een opsomming van, hij weet precies wanneer hij het D&R-plan moet aanpassen.

IN: En de beschikking? Wie stelt die op?

PvD: De beslissing als zodanig wordt gemaakt in het MDO en ik (afdelingshoofd) maak de beschikking.

4. Wordt bij de beslissing tot degradatie/promotie een belangenafweging gemaakt?

PvD: Altijd. De stelregel is dat de gedetineerde die promoveert op alles gewenst gedrag dient te scoren, dus alles moet groen zijn. Maar het kan weleens zo zijn dat er een keer een oranje kleur tussen zit waarbij ik de afweging maak om dat niet mee te laten wegen, en hem alsnog promoveer.

IN: Hebben jullie een standaard format voor het opstellen van de beschikking/motivering?

PvD: Ja, dat is een standaard beschikking promoveren of terugplaatsing naar het basisprogramma. Dat is een landelijk format.

5. Wordt in de beslissing tot degradatie verantwoord of het verweten gedrag van de gedetineerde kan worden gekwalificeerd als oranje (dit kan beter) of rood (ongewenst) gedrag?

JV: Dat komt door het format die er destijds was. Standaard in dat format was die zinsnede opgenomen. In die periode gaf de RSJ ook al aan dat er geen wordt keuze gemaakt. En dat is nu met de nieuwe release aangepast. Dat was een vaste zin. We zijn dat op een gegeven moment gaan weg typen.

IN: Dus in het aangepaste format is dat niet echt meer een probleem?

PvD: Wij beschrijven gewoon het daadwerkelijke gedrag. Dat wordt beschreven met de inhoud van het rapport en de disciplinaire straf daar verwijs ik naar. Het aantal keren dat dat voorgevallen is. En dat zet ik in dat beschikking.

IN: Als een gedetineerde wordt overgeplaatst vanuit een HvB, in welk programma wordt hij dan geplaatst? Waar wordt die keuze op gebaseerd?

PvD: Dat ligt eraan. Ook in een HvB wordt DBT gehanteerd. Als een gedetineerde in aanmerking komt voor een overplaatsing en de selectiefunctionaris heeft dat geaccordeerd dan wordt op de HvB een beschikking gemaakt met betrekking tot zijn overplaatsing naar de gevangenis. En dat kan of zijn dat hij gepromoveerd wordt, dan krijg ik hem groen binnen. Of er staat in het basisprogramma behouden. En dan gaat hij ook bij mij in het basisprogramma.

IN: Komt het wel eens voor dat een gedetineerde wordt overgeplaatst naar PI Dordrecht vanuit een HvB en dat er geen advies is overhandigd over in welk programma de gedetineerde dient te worden geplaatst?

PvD: Ja. En we hebben inrichtingen, dat is wel heel vervelend, die kleuren niet. Bijvoorbeeld een arrestantenafdeling kleurt niet. Als wij een selectieadvies binnenkrijgen, dan lees je groen gedrag maar ik moet hem op basis zetten op basis van het feit dat hij niet gekleurd is. Dan kijk ik op maat en dan zet ik hem niet voor de volgende 6 weken in het basisprogramma, maar dan kap ik het in 2 en zeg ik bij de derde week als er een schone UC is, dan gaan we hem bespreken. Of als ik heel erg twijfelde, als iemand bijvoorbeeld reiniger is geweest, dan bel ik naar de inrichting van herkomst of het klopt wat er staat, en dan zet ik hem gewoon meteen in het plusprogramma. Ik kan het niet verkopen aan mezelf dat een gedetineerde in de vorige inrichting reiniger was, maar omdat ze daar niet kleuren dat hij hier in het basisprogramma moet deelnemen. Dat doen we niet.

6. Ervaren jullie zelf problemen met het systeem van promoveren en degraderen?

JV: het systeem op zich dat je kijkt naar het gedrag van de gedetineerde. Dat je kunt belonen of dat je kunt straffen. Alleen is het wel een heel arbeidsintensief systeem. Het zou fijn zijn als daar wat meer structuur in zou zijn. Heel arbeidsintensief. Als kijkt naar een gemiddeld MDO kost een voorbereiding van 3 uur.

PvD: Ik vind het wel, je hebt het wel over gedrag van gedetineerden. Ten eerste moet het goed omschreven staan. Het moet herkenbaar zijn voor gedetineerden. Als teksten niet overeenkomen met kleuren, dan moet je gaan sturen dat dat anders moet. En dan kun je zeggen, ja een piw'er moet ook het D&R-plan van de gedetineerde kennen. Dan heb ik het over de arbeid en ondersteunende diensten die teksten aanleveren die ik ook moet controleren. Je stuurt dus ook mensen van een andere dienst aan op basis van het feit dat je het misschien niet eens bent met de tekst en de kleur.

IN: hoe gaat zo'n bespreking in het MDO?

PvD: We hebben een ondersteunende dienst. Afdeling Detentie en Re-integratie, die hebben casemanagers, en die casemanagers zijn weer gekoppeld aan de gedetineerden. Iedere gedetineerde heeft zijn eigen cyclus. Dus als de gedetineerde binnenkomt, en dat is al een probleem, dan moeten we kijken als hij op basis binnen

komt wanneer hij voor het laatst is besproken. En dan kan het zo zijn dat ik hem een week later al moet bespreken omdat hij aan de beurt is in die cyclus. Dat is lastig want dan weet ik eigenlijk nog niets van die man. Dus dan proberen we op basis van de andere inrichting boven water te halen en als dat allemaal groen is dan kan hij naar plus, maar als hij in de week of 2 weken dat hij hier is als de nodige aandacht moet hebben vanwege ongewenst gedrag dan doe ik daar maatwerk op en dan zet ik hem ook op 3 weken. En de cyclus geeft aan wanneer gedetineerden besproken worden en gelukkig is dat een beetje verschillend anders moet je om de 6 weken alle basisgedetineerden bespreken. Dat is gelukkig niet zo.

IN: Zijn er punten omtrent het systeem die volgens jullie verbeterd zouden kunnen worden?

PvD: Ja, ik denk dat er gekeken moet worden of alle gedragingen nog kloppen bij de kleuren in het stoplichtmodel. Voor jouw beeldvorming; een degradatie die zeg maar teruggedraaid wordt, dat is behoorlijk veel werk. Want dan ben ik uren bezig met eerst dat de gedetineerde wordt geschorst in de uitvoering. Daarna moet ik een verweerschrift gaan maken, dat is voor mij zo 2 uur werk. En die gedetineerde denkt nou ik ben geschorst. Het is ook niet goed voor de body van het systeem. Als de RSJ constant probeert je onderuit te halen, zo voelt het, wordt de uitvoering daardoor onmogelijk gemaakt. En de gedetineerde die zit te gniffelen nou ik ben geschorst en natuurlijk wordt het een beklagzaak en dat duurt natuurlijk maanden voordat dat voorkomt. Dan is iedereen het alweer vergeten. Daar heb ik zelf wel problemen mee want ik vind namelijk het systeem op zich en het doel goed. We hebben nu middelen om gedetineerden op basis van zijn gedrag te sturen. Als je het niet doet dan doe je gewoon dat en doe je het wel dan mag je daarheen. En daar zitten meer vrijheden, je hebt meer mogelijkheden. Dus in die zin vind ik het een goed systeem. Alleen wat ik wel vervelend vind, je krijgt ze er bijna niet van af. Ik zit ook bij de landelijke werkgroepen DBT waar evaluatiemomenten worden gehouden en in het eerstvolgende DBT-overleg zal ik daar wel opmerkingen over maken dat dat enorm frustrant is. Piw'ers gaan nu ook zeggen; 'maar Piet heeft het wel zin dat ik die telefoon ga zitten zoeken?'. En ja, dat heeft wel zin, maar uiteindelijk willen we natuurlijk allebei wat anders.

JV: Het is jammer dat je bij alle beleidsmatige veranderingen ziet dat de RSJ daar in de loop der jaren dat gaat bij stellen. Die gaan daar iets van vinden. En dat is op zich niet erg, maar naar mijn idee had dan de voorkant, met het ontwikkelen van het DBT had de RSJ daar onvoldoende in mee genomen. Aan die tafel had al moeten worden gezien wat het juridisch zou kunnen betekenen.

PvD: Dat hebben ze wel gedaan, maar dat is bij de uitvoering opzijgeschoven.

JV: DBT hebben we nu 3 jaar, en eigenlijk zou na die 3 jaar het huisje moeten staan en toch zie je nog iedere keer van dat door de mazen van de wet en de advocatuur in samenspraak met de RSJ daar gaten in schiet. Dat vind ik zelf ook lastig. Voor de uitvoerende medewerkers is het zo, en natuurlijk vinden die ergens iets van, maar als ze iets uit moeten voeren, dan doen we dat ook want we zijn een uitvoeringsorganisatie. Dus als er dat staat dan gaan we dat uitvoeren. Maar dat is het onderwerp van het gesprek, want dat moet er niet meer staan. Met 'dat' bedoel ik het stoplichtmodel. Dat moet namelijk aangepast worden.

PvD: Bij het gewenste gedrag in het stoplichtmodel, daar zou de RSJ niets van vinden want daar gebeurt ook niks. Hetzelfde geldt voor oranje (dat kan beter) gedrag, want dan krijgen ze nog de mogelijkheid om er wat aan te doen. Maar als bij rood iets staat, zoals mobiele telefoon, haal dat dan lekker weg. Zet dat dan lekker bij oranje.

JV: Natuurlijk vindt men daar ook iets van. Met men bedoel ik het personeel, maar dat slijt zeg maar en dan wordt dat op een gegeven moment realiteit. Want dat valt niet meer onder rood gedrag. En je blijft dat maar sudderen.

PvD: Als voorbeeld kan ik geven dat we in het begin bij urinecontroles bij de eerste keer positieve uitslag gelijk degraderen. Maar daar werden we natuurlijk ook op onderuit gehaald. En nu weten we niet beter dat het de eerste keer oranje is en de

tweede keer rood. De eerste keer was het een hele discussie, want we staan eigenlijk middelengebruik toe, en ja voor een deel wel.

JV: Nee we staan het niet toe, want hij krijgt bij de eerste keer een disciplinaire straf. Altijd bij middelengebruik.

PvD: Het heeft alleen geen consequenties voor het DBT. De eerste keer dan.

JV: Daar kan ik het mij op zich wel in vinden. We hebben namelijk ook een populatie, net zoals medewerkers niet van een sigaretje kunnen afblijven, die blowgedrag heeft. En voor hen is het ook niet makkelijk om daar meteen vanaf te kunnen blijven, los van het feit dat het niet hierbinnen hoort te zijn maar dat is weer een andere discussie. Er zit dus meer rek in, maar je hebt wel de verantwoordelijkheid, want bij de tweede keer wordt je wel gedegradeerd. Daar kan ik mij wel in vinden. En binnen die termijn van 3 maanden vind ik dat wel redelijk.

PvD: Bij harddrugs gebruik geldt hetzelfde. Je mag op incidenteel gedrag niet degraderen. Daar komt ook het spanningsveld om de hoek kijken, want ik vind eigenlijk wel bij harddrugsgebruik dat je gelijk moet degraderen want het gaat dan niet alleen om het gebruik. Het heeft ook consequenties voor je orde en je rust op je afdeling, want als er harddrugs op je afdeling is, is dat enorm van invloed op je rust en orde. Dan gaan ze lopen jagen, je wil dat niet op je afdeling hebben. Kijk dat hij hetzelfde gebruikt, dat moet hij zelf weten.

IN: Zijn er dingen die ik nog moet weten volgens jullie maar niet heb gevraagd?

PvD: Ik geloof dat ik het al gezegd heb, wat ik een verbeter punt vind is dat gedetineerden veel meer op de hoogte zijn over hoe wij over hem denken qua gedrag. Vroeger was het altijd zo van ja hij doet het goed, maar wat doet hij goed? Ja weet ik veel. Je hebt er geen last van, hij loopt op de afdeling. En nu kun je doorlezen wat hij precies goed doet. De onderlegger moet gebruikt worden en hier worden specifieke vragen gesteld.

JV: Inhoudelijk is het inderdaad een heel mooi instrument.

PvD: En vroeger vroegen ze altijd een kopie van het dossier en nu kan het zeggen nou dat hoeft niet, want als het goed is heb je je D&R-plan. Sommige gedetineerden willen het uitgeprint hebben, dat mag. Dan moet wel worden gekeken of er geen stukken in staan waar hij geen inzicht in mag hebben. Maar in principe is het van hem.

JV: Zo wordt het niet door iedereen ervaren.

PvD: als mensen binnenkomen in de gevangenis, dan wordt bij het intakegesprek echt gezegd van joh, jij bent de regisseur over wat je doet en wat je laat zien. En dat komt hierin dat blad te staan. En als jij wat anders wil dan is het aan jou. Eigen verantwoordelijkheid.

Bijlage 9

Stappenplan invullen degradatiebeslissing

STAP 1 – Toetsingskader

- Benoem hetgeen dat er is besproken tijdens het MDO en benoem de datum.
- Beschrijf hierbij de kleur waarmee het gedrag is aangemerkt. Maak een keuze tussen rood of oranje. (beide is niet toegestaan, streep daarom in de standaard tekst één van beide kleuren door, zoals als voorbeeld in de voorgaande tekst al is gedaan).
- Benoem specifiek het gebied(en) en het onderdeel(en) waarop de gedetineerde het gedrag in de gekozen kleur vertoont. Kies uit:

Gebied A: Veiligheid en beveiliging

Onderdeel 1: Meewerken op de afdeling

Onderdeel 2: Omgaan met spanningen en conflicten

Gebied B: Zorg en begeleiding

Onderdeel 3: Sociaal functioneren

Onderdeel 4: Omgaan met hygiëne, zorg en begeleiding

Onderdeel 5: Middelengebruik

Gebied C: Re-integratie en resocialisatie.

Onderdeel 6: Meewerken aan re-integratie

Let op!! één incident is geen incident. De gedetineerde moet rood scoren op meerdere gebieden en/of onderdelen om te kunnen degraderen.

Bijvoorbeeld:

Uw gedrag is tijdens het MDO van 22 januari 2016 besproken en aangemerkt als ongewenst gedrag met de kleur rood. U vertoont rood gedrag op het gebied van 'Re-integratie en resocialisatie'. Door geen motivatie en verantwoordelijkheid te tonen voor uw re-integratie voldoet u niet aan het onderdeel 'meewerken aan re-integratie'. Tevens scoort u rood gedrag op het gebied 'Veiligheid en beveiliging' onderdeel 'meewerken op de afdeling' Ons besluit is ontstaan op basis van de volgende redenen:

STAP 2 – Feiten

- Omschrijf het feit of de feiten waaruit blijkt dat de gedetineerde niet voldoet aan de bovengenoemde gebieden en onderdelen.
- !Belangrijk! Benoem data en neem bijzondere omstandigheden op in je beschrijving, zoals uitspraken van de gedetineerde en of gesprekken met de gedetineerde, eerdere waarschuwingen etc.

Bijvoorbeeld:

Op 21 januari 2016 meldde u zich af voor de KVV training. Toen de trainer van de KVV wegens uw afwezigheid naar de afdeling belde, zei u dat "u er geen zin meer in had". Bij de eerste KVV bijeenkomst, waar u wel aanwezig was, is er uitgelegd dat niet komen opdagen bij de training degradatie tot gevolg kan hebben. Toen u zich op 21 januari 2016 afmeldde is dit u wederom medegedeeld. U gaf toen aan hier niet mee te zitten.

Op 3, 10 en 14 januari meldde u zich ook al af voor de arbeid zonder geldige redenen. De combinatie van het regelmatig af melden voor de arbeid, het afmelden voor de KVV training en door aan te geven, dat u er geen zin meer heeft en dat degradatie u niet uitmaakt, maakt dat u geen motivatie en verantwoordelijkheid toont voor u re-integratie en niet meewerkt op de afdeling.

STAP 4 – Overig negatief gedrag

- Beschrijf overig negatief gedrag.

Bijvoorbeeld:

Wanneer u door het personeel gewezen wordt op uw verplichtingen geeft u regelmatig aan dat u zelf bepaalt wat u doet en of gaat doen of u vermijdt het contact. Wanneer het personeel hierover met u in gesprek probeert te gaan reageert u geïrriteerd en/of boos. U bent moeilijk aanspreekbaar op uw gedrag waarmee u de zorg en begeleiding bemoeilijkt.

STAP 5 – Rood en groen gedrag

- Zet het rode gedrag af tegen het groene gedrag. Maak hierbij gebruik van het kader uit het MDO verslag
- Benoem op welke gebied(en) en onderdeel(en) de gedetineerde groen scoort.
- Beschrijf duidelijk dat het getoonde groene gedrag niet opweegt tegen het getoonde rode gedrag.

Bijvoorbeeld:

Uit het MDO is naar voren gekomen dat u groen scoort op het gebied van Zorg en begeleiding op de onderdelen 'Omgaan met hygiëne' en 'Middelengebruik'. Ondanks uw groene gedrag op deze onderdelen weegt het rode gedrag dat u vertoont zwaarder.

STAP 6 – Belangenafweging

- Maak een belangenafweging en neem dit letterlijk mee in de tekst.

Bijvoorbeeld:

Ik heb het bovenstaande in mijn belangenafweging meegenomen. Ik kom tot de conclusie dat geen middelengebruik en een goede lichamelijke hygiëne niet opwegen tegen het afmelden voor de arbeid, de KVV trainingen en uw overige gedrag. Ik heb op basis hiervan besloten u te degraderen.

*De nummering in het stappenplan klopt niet wegens het niet bestaan van stap 3.

Bijlage 10

Klachtenanalyse

1. Overzicht totaalaantal gegronde klachten DBT per inrichting (mondelinge en schriftelijke uitspraken)

Tabel 1:

	P.I. Dordrecht	P.I. Krimpen aan den IJssel	P.I. Rotterdam, locatie de Schie
2014			
Mondeling:	5	1	2
Schriftelijk:	1	10	3
Gegronde, beroep gegronde*:			1**
Ongegronde, maar beroep gegronde**:	2 (schriftelijk)	3 (schriftelijk)	2 (1 schriftelijk)
Totaal:	8	15	8
Waarvan schriftelijk:	3	13	4
2015			
Mondeling:	3	2	0
Schriftelijk:	2	7	3
Totaal:	5	9	3
2016			
Mondeling:	0	1	2
Schriftelijk:	1	5	1
Totaal:	1	6	3
2017 (jan – mei)			
Mondeling:	0	0	0
Schriftelijk:	0	1	0
Totaal:	0	1	0
Totaalaantal klachten	14	30	14

* Wanneer een klacht gegrond is verklaard door de beklagcommissie en het beroep wordt door de RSJ tevens gegrond verklaard, betekent dat dat de uitspraak van de beklagcommissie wordt vernietigd en de klacht alsnog ongegrond is. Dit aantal wordt afgetrokken van het totaalaantal.

** De gegrondverklaring van het beroep door de RSJ heeft bij deze klacht er echter niet toe geleid dat de klacht uiteindelijk ongegrond is verklaard, behalve dat in tegenstelling tot wat door de beklagcommissie is geoordeeld, er door de RSJ wél een tegemoetkoming is vastgesteld. Derhalve wordt deze klacht bij het totaalaantal opgeteld i.p.v. afgetrokken.

*** Wanneer een klacht door de beklagcommissie ongegrond is verklaard en de RSJ verklaart het beroep van de gedetineerde op de klacht gegrond, betekent dat dat de uitspraak van beklagcommissie wordt vernietigd en de klacht alsnog gegrond is.

2. Analyse van de gegronde, schriftelijke uitspraken

2.1 P.I. Dordrecht

Tabel 2: Gegronde klachten, geen beroep of ongegrond/ingetrokken beroep.

Klacht-nummer	Vastgestelde niet-betwiste feiten	Oordeel beklagcommissie
1 (2014)	Klager klaagt over zijn terugplaatsing naar het basisprogramma. De terugplaatsing is gebaseerd op een tweetal disciplinaire straffen.	Gegronnd. Op één van de disciplinaire straf is klager eerder in beklag gegaan, wat door de beklagcommissie gegronnd is verklaard. Hierdoor is de grond onder de beslissing van het MDO gedeeltelijk weggevallen. Aangezien de degradatiebeslissing niet anders is gemotiveerd dan op basis van de 2 genoemde strafopleggingen, is klager ten onrechte gedegradeerd.
2 (2015)	Klager klaagt over het feit dat hij in het basisprogramma is geplaatst. In het degradatiebesluit staat dat klager geen medewerking heeft verleend aan het vastgestelde D&R-plan, waardoor hij wordt gedegradeerd naar het basisprogramma.	Gegronnd. Het degradatiebesluit geeft geen afwegingstraject weer waarom het MDO tot de beslissing is gekomen. Er is slechts een regel benoemd. De inrichting heeft de constructieve bijdrage van klagers advocaat naast zich neergelegd, waardoor niet is voldaan aan de zorgplicht van de directeur om de detentie zo goed mogelijk te laten verlopen.
3 (2015)	Klager klaagt over de disciplinaire straf die hem is opgelegd, te weten 5 dagen opsluiting in strafcel, wegens het frauderen bij een urinecontrole. Alsmede de daaropvolgende degradatie naar het basisprogramma.	Gegronnd. De beschikking van strafoplegging is niet binnen de geldende termijn uitgereikt, waardoor er een formeel gebrek is ontstaan. Door dit formele gebrek is tevens de motivering van het besluit tot terugplaatsing naar het basisprogramma gedeeltelijk komen te vervallen.
4 (2016)	Klager is het niet eens met dat hij is gedegradeerd naar het basisprogramma. De degradatiebeslissing heeft als reden dat klager een aantal disciplinaire straffen zijn opgelegd in de beoordelingsperiode.	Gegronnd. Aangezien de klacht over een van de disciplinaire straffen door zowel de beklagcommissie als de RSJ gegronnd is verklaard, had die disciplinaire straf niet meegewogen mogen worden bij de beslissing tot degradatie.

Tabel 3: Ongegronde klacht, beroep gegronnd.

Klacht-nummer	Vastgestelde niet-betwiste feiten	Oordeel beklagcommissie	Gronden beroep klager	Oordeel RSJ
5 (2014)	Klager is het niet eens met dat hij is gedegradeerd naar het basisprogramma o.g.v. aangetroffen contrabanden op zijn cel.	Ongegrond. De aangetroffen contrabanden maken een ernstige inbreuk op de orde en veiligheid binnen de inrichting. Volgens het stoplichtmodel valt dit onder 'rood' gedrag en is klager terecht gedegradeerd.	Klagers structurele gedrag is wel beoordeeld, maar dit gedrag is niet betrokken bij het advies tot degradatie.	Gegronnd. Uit de degradatiebeslissing blijkt dat deze slechts is genomen o.b.v. de disciplinaire straf inzake contrabande. In het besluit wordt alleen het negatieve gedrag beschreven. Het positieve gedrag wordt geheel niet vermeld. (Belangenafweging)
6 (2014)	Klager is teruggeplaatst naar het basisprogramma, omdat	Ongegrond. Klager heeft op 22 en 24 september een	Klager is in beroep gegaan, omdat er geen	Gegronnd. Er is geen belangenafweging

	hij een gesprek met zijn mentor heeft geweigerd. Klagers gedrag was al gekwalificeerd als dit kan beter 'oranje' gedrag. Dit houdt in dat hij al op zijn gedrag was aangesproken.	disciplinaire straf opgelegd gekregen. Volgens het stoplichtmodel is dit ongewenst gedrag hetgeen leidt tot degradatie.	belangenafweging aanwezig was.	gemaakt tussen het negatieve en het structurele gedrag van klager. Daarnaast is niet voldoende duidelijk waarom is geconcludeerd dat klager geen verantwoordelijkheid heeft genomen voor zijn re-integratie.

2.2 P.I. Krimpen aan den IJssel

Tabel 4: Gegronde klachten, geen beroep of ongegrond/ingetrokken beroep.

Klacht-nummer	Vastgestelde niet-betwiste feiten	Oordeel beklagcommissie
1 (2014)	Klager is bij de invoering van het DBT op 1 maart 2014 in het basisprogramma geplaatst en hem is gezegd dat hij bij een schone urinecontrole en bij goed gedrag zou worden overgeplaatst naar het plusprogramma. Hij zou in het volgende MDO besproken worden. Echter, klager is pas op 24 april in het MDO besproken en het nadere onderzoek was afgerond op 9 mei 2014. Per die datum is klager gepromoveerd naar het plusprogramma.	Gegrond. Voldoende vast staat dat klager in de zes weken volgend op 1 maart 2014 op alle onderdelen van gedrag positief heeft gescoord. Kennelijk was alleen onduidelijk of klager een bepaalde cursus had gevolgd, wat relevant was voor de vraag of plaatsing in het plusprogramma mogelijk is. Onderzoek daarnaar had eerder dan 24 april 2014 door de inrichting moeten geschieden, zodat klager eerder dan 9 mei 2014 overgeplaatst had kunnen worden. (Overschrijding termijn MDO)
2 (2014)	Op 18 juni 2014 is klager in de inrichting geplaatst in het basisprogramma voor een periode van 6 weken. Deze termijn is verstreken zonder dat klager is gepromoveerd. Pas op 14 augustus 2014 is klager in het MDO besproken en is toen groen bevonden.	Gegrond. Klager is 2 weken te laat in het MDO besproken. Hij had na zes weken in het MDO besproken moeten worden, zodat de directeur uiterlijk op 30 juli 2014 een besluit had moeten nemen omtrent klagers eventuele promotie. (Overschrijding termijn MDO)
3 (2014)	Klager is teruggeplaatst naar het basisprogramma wegens een disciplinaire straf n.a.v. een vechtpartij. Aangezien klager al in de waarschuwingsfase zat (oranje gedrag), gaf de disciplinaire straf de doorslag dat het ongewenste gedrag van klager niet binnen het plusprogramma past.	Gegrond. De disciplinaire straf die klager is opgelegd, is door de beklagcommissie in een eerdere zaak vernietigd. Nu de terugplaatsing van klager blijkens het besluit enkel gebaseerd is op de disciplinaire straf, is de grond voor de beslissing tot degradatie te komen vervallen. (Vernietigde disciplinaire straf, incidentele gedraging)
4 (2014)	Klager is gesanctioneerd met vijf dagen opsluiting in de strafcel i.v.m. fraude tijdens zijn urinecontrole. Deze disciplinaire straf is vervolgens de grondslag geweest voor de terugplaatsing van klager in het basisprogramma.	Gegrond. De basis voor de degradatie is komen te vervallen, nu de beklagcommissie de aan deze degradatie ten grondslag liggende disciplinaire straf heeft vernietigd. (Vernietigde disciplinaire straf)
5 (2014)	Klager is gesanctioneerd met vijf dagen opsluiting in de strafcel i.v.m. fraude tijdens zijn urinecontrole. Deze disciplinaire straf is vervolgens de grondslag geweest voor de	Gegrond. De basis voor de degradatie is komen te vervallen, nu de beklagcommissie de aan deze degradatie ten grondslag liggende disciplinaire straf heeft vernietigd. (Vernietigde disciplinaire straf)

	terugplaatsing van klager in het basisprogramma.	
6 (2014)	De inrichting waar klager eerst verbleef, heeft de kleur groen toegekend in het selectieadvies dat is meegegeven tijdens de overplaatsing naar P.I. Krimpen aan den IJssel. Klager is bij deze overplaatsing geplaatst in het basisprogramma. Een andere gedetineerde met dezelfde kleurtoekenning is wél geplaatst in het plusprogramma bij de overplaatsing.	Gegronnd. Gelet op de groene kleurtoekenning die aan klager is meegegeven en het feit dat een andere gedetineerde wél in het plusprogramma is geplaatst, had klager eveneens in het plusprogramma geplaatst moeten worden. Dit op grond van het gelijkheidsbeginsel. Het buitenbeschouwing laten van de groene kleurtoekenning door de directie is onredelijk en onbillijk. (Overplaatsing)
7 (2014)	Klager heeft in de inrichting waar hij voorheen verbleef, een disciplinaire straf opgelegd gekregen wegens het voorhanden hebben van een mobiele telefoon met oplader. Vanwege deze sanctie is bij de overplaatsing van klager naar P.I. Krimpen aan den IJssel geadviseerd om klager in het basisprogramma te plaatsen wegens rood gedrag.	Gegronnd. De RSJ heeft eerder bepaald dat om te voorkomen dat een gedetineerde op een incidentele gedraging wordt beoordeeld, de directeur naast de feiten en omstandigheden van het ongewenste gedrag, het structurele gedrag van de betrokken gedetineerde dient mee te wegen, waarin alle onderdelen van goed gedrag worden meegenomen. Nu er geen stukken door de directeur zijn overgelegd waaruit blijkt hoe de directeur tot zijn beslissing is gekomen, blijkt niet van een belangenafweging van de directeur, anders dan dat hij dit gedaan heeft op basis van het selectieadvies van de vorige inrichting. (Geen belangenafweging aanwezig)
8 (2014)	Klager is gesanctioneerd met drie dagen opsluiting in eigen cel in verband met het gebruik van softdrugs. De reden dat klager softdrugs heeft gebruikt, is dat hij geen medicijnen heeft gekregen.	Gegronnd. Klager is buiten de inrichting medicinaal gebruiker en het is om die reden verklaarbaar dat klager bij binnenkomst positief scoorde. Daarnaast was in maart 2014 eenmalig sprake van drugsgebruik en dat dit ten grondslag lag dat klager zijn medicatie niet had ontvangen. (Incidentele gedraging)
9 (2014)	Klager is gedegradeerd i.v.m. een positieve score na een urinecontrole op 3 april 2014. Op 15 mei 2014 was de termijn van 6 weken verstreken. Op 5 juni 2014 is klager besproken en op 6 juni 2014 gepromoveerd.	Gegronnd. Gedetineerden in het basisprogramma dienen iedere 6 weken beoordeeld te worden. Een verzoek hiertoe hoeft niet afkomstig te zijn van klager of zijn mentor. Directeur heeft onredelijk en onbillijk gehandeld door klager pas na het verstrijken van 6 weken na het besluit tot degradatie, in te plannen in het MDO. (Overschrijding termijn MDO)
10 (2015)	Klager is door de arbeid oranje gekleurd vanwege zijn gedrag alsmede vanwege de reactie op de aangeboden begeleiding. Uit de rapportage is op te maken dat klager oranje scoort op het gedrag tijdens de arbeid alsmede op de aangeboden begeleiding. Bij bijzonderheden is opgenomen: "Het gedrag van gedetineerde is geen probleem alleen de productie blijft achter, daarom de kleur oranje."	Gegronnd. Niet duidelijk is op basis waarvan de beslissing van de directeur om klager niet te promoveren, terwijl hij oranje heeft gescoord, is genomen. Dit temeer daar klager met een rode score op hetzelfde onderdeel een maand later wél is gepromoveerd. Nu geen onderliggende stukken zijn overgelegd door de directeur waaruit enige motivering voor deze afwijking blijkt, is de beslissing tot niet-promotie niet deugdelijk genomen. (Geen keuze rood of oranje)

11 (2015)	Klager is voor gesanctioneerd met een disciplinaire straf van 5 dagen opsluiting op cel zonder tv. Op basis hiervan is klager gedegradeerd naar het basisprogramma.	Gegronnd. De RSJ heeft eerder bepaald dat een degradatie niet gebaseerd mag zijn op een incidentele gedraging. De grondslag van de terugplaatsing naar het basisprogramma is de aan klager opgelegde disciplinaire straf en er is geen nadere afweging gemaakt zoals de RSJ heeft bedoeld. De directeur heeft ter zitting tevens erkend dat het degradatiebesluit op onjuiste gronden is genomen. (Incidentele gedraging)
12 (2015)	Aangezien klager door meerdere medegedetineerden werd mishandeld, is hij wegens veiligheidsredenen overgeplaatst naar een andere inrichting en tevens gedegradeerd naar het basisprogramma.	Gegronnd. De beklagcommissie is van oordeel dat in deze klacht een eensluidende motivering door de directeur is gebruikt als in de uitspraak met nummer 14/1337/SGA en deze motivering ook niet nader is uitgewerkt in 'rood' of 'oranje' gedrag, zodat ook hier sprake is van een onvoldoende duidelijke en daarmee ontoereikend gemotiveerde beschikking. (Geen keuze tussen rood of oranje)
13 (2015)	Klager is gedegradeerd naar het basisprogramma n.a.v. de hem opgelegde disciplinaire straf wegens de aangetroffen telefoon en hasj. Aan deze degradatie heeft de directeur ten grondslag gelegd dat klagers gedrag en motivatie is beoordeeld als kan beter (oranje) gedrag of ongewenst (rood) gedrag. Daarmee voldoet klager niet meer aan de normen die zijn vastgesteld om in aanmerking te komen voor het plusprogramma.	Gegronnd. Uit de beslissing tot degradatie blijkt niet dat de directeur tevens het structurele gedrag van klager heeft meegewogen. Klager mag niet worden gedegradeerd op basis van een enkele gedraging. (Wel belangenafweging, maar structurele gedrag niet meegewogen)
14 (2015)	Klager is gedegradeerd naar het basisprogramma. Aan deze degradatie heeft de directeur ten grondslag gelegd dat klager over de gehele periode te veel positieve urinecontroles heeft gehad	Gegronnd. Uit de beslissing tot degradatie blijkt niet dat de directeur tevens het structurele gedrag van klager heeft meegewogen. (Wel belangenafweging, maar structurele gedrag niet meegewogen)
15 (2015)	Klager is teruggeplaatst naar het basisprogramma. Aan deze beslissing heeft de directeur ten grondslag gelegd dat klager een rapport heeft gehad en dat klager daarbij dreigend heeft gereageerd naar een medewerker en een slaande beweging heeft gemaakt.	Gegronnd. Een enkel strafwaardig feit behoeft in beginsel niet tot directe degradatie te leiden. Er wordt enkel gewezen naar het schriftelijke rapport, terwijl het structurele, positieve gedrag van klager in het geheel niet wordt vermeld. Er is geen sprake van een inzichtelijke belangenafweging. (Wel belangenafweging, maar structurele gedrag niet meegewogen)
16 (2016)	Klager is bij overplaatsing naar P.I. Krimpen aan den IJssel in het basisprogramma geplaatst. Klager was in de vorige inrichting kennelijk groen gekleurd. Pas nadat klager dit aangaf, is er onderzoek hiernaar gedaan door de casemanager. Uit rapportages van de vorige inrichting is toen inderdaad gebleken dat klager groen gekleurd was.	Gegronnd. De beklagcommissie is van oordeel dat de betreffende rapportages in eerste instantie kennelijk niet goed gelezen zijn, nu na aangeven van klager de rapportages alsnog zijn doorgenomen en gebleken is dat hij groen gekleurd was in de vorige inrichting. (Overplaatsing)
17 (2016)	Op 14 juni 2016 is klager in een HvB geplaatst. Hoewel al zijn gedrag groen was, werd hij pp 12 juli 2016 bij de overplaatsing	Gegronnd. De RSJ heeft eerder geoordeeld dat de selectie van gedetineerden die promoveren voor een groot gedeelte

	naar het gevangenisregime toch in het basisprogramma geplaatst. Eind juli zou klager besproken worden, maar dat is niet gebeurd. Op 16 augustus 2016 is klager in het plusprogramma geplaatst.	plaatsvindt in het HvB. In de periode 14 juni 2016 t/m 12 juli 2016 had klager reeds beoordeeld kunnen worden, zodat hij bij overplaatsing naar de gevangenis een kleuring had kunnen meekrijgen. Nu dit pas na zes weken na plaatsing in het gevangenisregime is gebeurd, heeft de directeur onredelijk en onbillijk gehandeld. (Overplaatsing)
18 (2016)	Op 10 augustus 2016 is klager gepromoveerd naar het plusprogramma met als overweging dat o.g.v. het toetsingskader 'stimuleren en ontmoedigen' het functioneren van klager is beoordeeld als gewenst (groen) gedrag. Op 11 augustus 2016 is klager teruggeplaatst naar het basisprogramma met als overweging dat zijn gedrag als oranje of rood is gekwalificeerd. Verwezen wordt naar de disciplinaire straf van 11 augustus 2016 en daarbij meegenomen klagers gedrag tijdens zijn verblijf op Bonaire en de constante bedreiging van klager naar het personeel en medege-detineerden.	Gegronnd. Zowel het ongewenste gedrag van klager op Bonaire als de constante bedreiging die hij volgens de directeur vormt voor het personeel en klagers medege-detineerden kunnen niet meegewogen worden bij de beslissing tot degradatie, aangezien dit ook niet is meegewogen bij het besluit om klager te promoveren naar het plusprogramma een dag eerder. Daarnaast heeft de directeur verzuimd om een keuze te maken tussen dit kan beter (oranje) gedrag of ongewenst (rood) gedrag. (Geen keuze rood of oranje gedrag)
19 (2016)	Klager is op 26 augustus 2016 binnengekomen in de inrichting en heeft kort daarop een urinecontrole afgestaan waarvan de uitslag positief was. Op 6 oktober 2016 is klager in het MDO besproken en roodgekleurd. Dit was niet voldoende onderbouwd, waardoor klager weer is aangemeld voor promotie. Op 16 oktober 2016 heeft klager wederom een urinecontrole gehad waaruit een positieve kreatiniewaarde is gebleken. Om die reden is besloten om klager in het basisprogramma te houden met als actiepoint dat hij begin november een urinecontrole diende af te staan en hij bij een negatieve uitslag gepromoveerd zou worden. Op 3 november 2016 is in het MDO besproken dat klager groen zou worden gekleurd mits hij een negatieve urinecontrole zou hebben afgestaan.	Gegronnd. Op 16 oktober 2016 is een uitslag voor klager binnengekomen waaruit geen positieve uitslag op THC blijkt, enkel een kreatiniewaarde. De directeur heeft gesteld dat klager om die reden niet is gepromoveerd. Dat de kreatiniewaarde reden zou zijn om klager niet te laten promoveren acht de beklagcommissie onredelijk en onbillijk. Klager had derhalve op 16 oktober 2016 gepromoveerd moeten worden. (Incidentele gedraging)
20 (2017)	Klager is teruggeplaatst naar het basisprogramma o.g.v. disciplinaire straf wegens het aantreffen van contrabande op cel. De directeur erkend dat een enkel strafwaardig feit onvoldoende is om klager te degraderen, waardoor klager weer is teruggeplaatst naar het plusprogramma.	Gegronnd. Een degradatiebeslissing kan niet worden genomen n.a.v. één opgelegde disciplinaire straf. Er dient een belangenafweging te worden gemaakt tussen enerzijds het negatieve gedrag van klager en anderzijds het structurele, positieve gedrag van klager. Daarnaast heeft de directeur erkend dat de beslissing op onjuiste gronden is genomen. (Incidentele gedraging)

Tabel 5: Ongegronde klachten, beroep gegrond.

Klacht-nummer	Vastgestelde niet-betwiste feiten	Oordeel beklagcommissie	Gronden beroep klager.	Oordeel RSJ
21 (2014)	Klager is op 13 januari 2014 gesanctioneerd met drie dagen opsluiting in eigen cel i.v.m. het gebruik van softdrugs. 1 maart 2014 (invoering DBT) is klager in het basisprogramma geplaatst en vrij snel gepromoveerd naar het plusprogramma. Op 30 april 2014 is hij wederom gesanctioneerd met drie dagen opsluiting in eigen cel i.v.m. het gebruik van softdrugs en weer teruggeplaatst naar het basisprogramma. Hier is klager het niet mee eens.	Ongegrond. Er is geen sprake van een incidentele gedraging aangezien klager in januari 2014 én in april 2014 positief heeft gescoord bij een urinecontrole.	Volgens klager is er geen sprake van 'rood' gedrag, maar 'oranje' gedrag. De positieve score van 30 april 2014 moet gezien worden als een incidentele terugval, omdat de termijn van 3 maanden is verstreken.	Gegrond. Een incidentele terugval op middelengebruik valt onder 'oranje' gedrag. Aangezien op 30 april 2014 inmiddels meer dan drie maanden was verstreken sinds de positieve score op 13 januari 2014, is hier sprake van een incidentele terugval. Klager had niet meteen gedegradeerd mogen worden. De directeur had op zijn minst dienen te overwegen het gedrag van klager als oranje aan te merken. (Incidentele gedraging)
22 (2014)	Klager is gesanctioneerd met vier dagen opsluiting in eigen cel wegens het aanvallen van een medege-detineerde. Hierdoor is klager gedegradeerd naar het basisprogramma	Ongegrond. Fysieke agressie jegens medege-detineerden/ personeel wordt volgens het stoplichtmodel aangemerkt als 'rood' gedrag. Derhalve kon de directeur in redelijkheid beslissen tot degradatie van klager.	Klager heeft meermaals geklaagd over het gedrag van zijn medege-detineerde. Daarnaast zijn er geen eerdere incidenten van klager bekend.	Gegrond. In het degradatiebesluit is geen belangenafweging gemaakt. Enkel het negatieve gedrag wordt beschreven. Het besluit is onvoldoende zorgvuldig tot stand gekomen. (Geen belangenafweging)
23 (2014)	In eerste instantie verbleef klager in P.I. Krimpen aan den IJssel, waar hij in het plusprogramma zat. 22 april 2014 is klager ongewenst verklaard en derhalve overgeplaatst naar een andere inrichting. Hiertegen is klager in beroep gegaan, wat gegrond is verklaard. Om die reden is klager weer teruggeplaatst in P.I. Krimpen aan den IJssel op 8 oktober 2014. Klager is in het basisprogramma geplaatst en	Ongegrond. Klager is terecht in het basisprogramma geplaatst bij binnenkomst. Door de vorige inrichting was klager niet gekwalificeerd voor een basis- of plusprogramma. Het feit dat klager alsnog binnen een relatief korte periode is gepromoveerd, is de	Uit het advies van de vorige inrichting bleek dat klager zich goed heeft gedragen en heeft deelgenomen aan activiteiten. Er was geen enkele aanwijzing om hem in het basisprogramma te plaatsen. Bovendien had 1 telefoontje kunnen worden gepleegd om te vragen in welk	Gegrond. De beslissing tot plaatsing in het basisprogramma is niet op goede gronden genomen. Uit het selectieadvies bleek dat klager zich naar behoren had gedragen. Er was geen reden om hem in het basisprogramma te plaatsen. Als er al reden van twijfel bestond dan had de directeur dat

	na 3 weken besproken in het MDO. Op 29 oktober 2014 is klager in het plusprogramma geplaatst.	beslissing niet onredelijk of onbillijk.	programma klager verbleef in de vorige inrichting.	snel weg kunnen nemen door bij de vorige inrichting te verifiëren in welk programma klager daar verbleef. (Overplaatsing)

2.3 P.I. Rotterdam, locatie de Schie

Tabel 6: Gegronde klachten, geen beroep of ongegrond/ingetrokken beroep.

Klacht-nummer	Vastgestelde niet-betwiste feiten	Oordeel beklagcommissie
1	Klager heeft bij een urinecontrole geen urine geproduceerd. Om die reden is klager teruggeplaatst naar het basisprogramma. Het besluit tot terugplaatsing is niet ondertekend door de directeur en uit het besluit blijkt niet wanneer het besluit aan klager is bekendgemaakt en uitgereikt.	Gegrond. Nu de directeur de degradatiebeslissing niet heeft ondertekend en evenmin vastgesteld kan worden of en wanneer het besluit aan klager is uitgereikt, is niet voldaan aan de vereisten in artikel 58 van de Pbw.
2	Klager is teruggeplaatst in het basisprogramma omdat o.g.v. het toetsingskader 'stimuleren en ontmoedigen' klagers gedrag en motivatie beoordeeld is als dit kan beter (oranje) of ongewenst (rood) gedrag. Dit vanwege het feit dat klager in een strafcel is geplaatst i.v.m. het in bezit hebben van contrabande. Daarmee voldeed klager niet meer aan de normen die zijn vastgelegd om in aanmerking te komen voor het plusprogramma.	Gegrond. Aan de beslissing tot degradatie heeft de directeur de aan klager opgelegde disciplinaire straf, vanwege het in bezit hebben van contrabande (cannabis), ten grondslag gelegd. Een belangenafweging is niet in het besluit opgenomen. (Zie uitspraak RSJ 14/1918/GA) (Incidentele gedraging)
3	Klager is teruggeplaatst naar het basisprogramma, omdat hij positief heeft gescoord op middelengebruik bij een urinecontrole.	Gegrond. Een incidentele terugval van één positieve urinecontrole in de drie maanden dient aangemerkt te worden als oranje gedrag. Terugplaatsing o.b.v. één positieve urinecontrole is onredelijk en onbillijk. (Zie uitspraak RSJ 14/2601/GA) (Incidentele gedraging)
4	Klager is teruggeplaatst naar het basisprogramma op 16 januari 2015. In de week van 23 februari 2015 t/m 1 maart 2015 had klager opnieuw beoordeeld moeten worden. Klagers beoordeling heeft plaatsgevonden op 13 maart 2015.	Gegrond. Klagers herbeoordeling heeft te laat plaatsgevonden, wat in strijd is met artikel 1d, derde lid van de Regeling Spog. (Overschrijding termijn MDO)
5	Klager is teruggeplaatst naar het basisprogramma	Gegrond. De grondslag van de terugplaatsing, namelijk dat klager zich zeer manipulatief en bedreigend op de afdeling gedraagt, is onvoldoende gemotiveerd. De overgelegde stukken bij de beslissing zijn onvoldoende onderbouwd. Daarnaast is de verslaglegging van klagers mentoren onvoldoende en foutief, gelet op de gestelde typefout. De directie heeft de beslissing te snel en zonder (kenbare) afweging zoals de RSJ heeft benoemd, genomen.
6	Klager is gesanctioneerd met 5 dagen opsluiting in een strafcel voor een te laag creatininegehalte in zijn	Gegrond. Niet elk ongewenst gedrag betekent dat klager

	urine bij een urinecontrole. Dit wordt gezien als een poging tot frauderen. Op grond hiervan is klager gedegradeerd naar het basisprogramma.	niet meewerkt aan zijn re-integratie. Daarnaast moet óók bij rood gedrag een belangenafweging worden gemaakt. Uit de degradatiebeslissing is niet gebleken dat het groene gedrag van klager, zoals genoemd in het MDO-rapport, is meegenomen in de belangenafweging. Derhalve is de beklagcommissie van mening dat aan het besluit een motiveringsgebrek kleeft.

Tabel 7: Gegronde klacht, gegrond beroep.

Klacht-nummer	Vastgestelde niet-betwiste feiten	Oordeel beklagcommissie	Gronden beroep klager	Oordeel RSJ
7	Klager is teruggeplaatst in het basisprogramma. Hieraan heeft de directeur ten grondslag gelegd dat klager onlangs 4 dagen strafcel opgelegd heeft gekregen wegens alcoholmisbruik (zelfgestookt) en het verstoren van de orde en veiligheid binnen de inrichting. Dit gedrag wordt aangemerkt als ongewenst (rood) gedrag o.b.v. het toetsingskader 'stimuleren en ontmoedigen'.	Gegrond. De directeur dient ook bij rood gedrag dat direct tot degradatie kan leiden een inzichtelijke belangenafweging te maken. De directeur heeft pas tijdens de zitting voldoende inzichtelijk gemaakt welke belangenafweging is gemaakt. Derhalve voldoet de beslissing van de directeur niet aan de gestelde voorwaarden van de RSJ dat de beslissing, toetsbaar, inzichtelijk en schriftelijk moet worden vastgelegd. Daarnaast is in de beslissing geen keuze gemaakt tussen oranje of rood gedrag. (zie uitspraak RSJ 14/1918/GA en 14/3589/GA) Aangezien klager weer gepromoveerd is ten tijde van de uitspraak, is aan klager geen tegemoetkoming geboden.	Klager is het niet eens met dat er geen tegemoetkoming is toegekend.	Gegrond. De RSJ kan zich niet verenigen met het oordeel van de beklagcommissie om klager geen tegemoetkoming toe te kennen aangezien de rechtsgevolgen van de beslissing niet meer ongedaan zijn te maken. Klager heeft 6 weken onterecht in het basisprogramma gezeten en krijgt daarom een tegemoetkoming van €30,-. (€5,- per week)

Tabel 8: Ongegronde klachten, beroep gegrond.

Klacht-nummer	Vastgestelde niet-betwiste feiten	Oordeel beklagcommissie	Gronden beroep klager	Oordeel RSJ
8 (2014)	Klager is het niet eens met dat hij bij de overplaatsing van het HvB naar de gevangenis in het basisprogramma is geplaatst. Het MDO heeft dit advies gegeven	Ongegrond. Er is voldaan aan de regels die gelden bij plaatsing in de gevangenis. Na overplaatsing had de directeur 6 weken de tijd om klager opnieuw te beoordelen. Dit is echter al na 3 weken gebeurd. De	Het gedrag op de arbeid is niet onderbouwd. Daarnaast kan het incident niet meegewogen worden, omdat er	Gegrond. Mogelijke betrokkenheid van klager bij het incident kan niet doorslaggevend zijn bij de kleurtoekenning.

	omdat klager op 2 onderdelen oranje heeft gescoord, namelijk op de arbeid en omdat hij betrokken was bij een incident. Na 3 weken in de gevangenis heeft de herbeoordeling plaatsgevonden, waarna klager is gepromoveerd naar het plusprogramma.	beklagcommissie acht dit niet onredelijk.	geen straf is opgelegd.	Immers is niet duidelijk of klager überhaupt betrokken was. Verder is niet gemotiveerd op grond waarvan welk gedrag van klager als oranje is aangemerkt.
9 (2014)	Op 29 juli 2014 is klager overgeplaatst naar P.I. Rotterdam, locatie de Schie. Klager is op basis van het selectieadvies van de vorige inrichting in het basisprogramma geplaatst, omdat hij op 6 augustus 2014 en op 7 augustus 2014 positief heeft gescoord bij een urinecontrole.	Ongegrond. Gelet op het advies van het MDO, kan de beslissing van de directeur om klager niet te promoveren naar het plusprogramma niet als onredelijk of onbillijk worden aangemerkt.	Er is geen belangenafweging gemaakt. Klager neemt deel aan diverse cursussen en trainingen, waaruit blijkt dat hij verantwoordelijkheid neemt voor zijn re-integratie.	Gegrond. Uit het advies van het MDO blijkt niet van een belangenafweging tussen het negatieve gedrag en het structurele, waaronder ook het groene gedrag. (Belangenafweging)